

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХУВЬЦААТ КОМПАНИ

**2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний
өдрөөр дуусгавар болсон жилийн**

АУДИТЛАГДСАН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

(Хараат бус аудиторын дүгнэлтийн хамт)

УЛААНБААТАР ХОТ

2025 он

Агуулга

	Хуудас
Компанийн мэдээлэл	1
Санхүүгийн тайлангийн талаарх удирдлагын хариуцлагын мэдэгдэл	2
Хараат бус аудиторын дүгнэлт	3-7
Санхүүгийн байдлын тайлан	8
Ашиг, алдагдал ба усад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан	9
Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	10
Мөнгөн гүйлгээний тайлан	11
Санхүүгийн тайлангийн тодруулгууд	12-53

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК
Компанийн мэдээлэл

Компани үүсгэн
байгуулагдсан
тухай:

Газар Шим Үйлдвэр ХК нь Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн
албанд 2007 оны 7-р сарын 20-ны өдөр бүртгүүлж, 2577127 тоот
регистрийн дугартай гэрчилгээ авсан.

Төлөөлөн Удирдах Зөвлөл:

Ш.Алтанбагана

ТУЗ-ийн дарга

Д.Сэргэлэн

ТУЗ-ийн гишүүн

Ц.Төгсөө

ТУЗ-ийн гишүүн

З.Байгалмаа

ТУЗ-ийн гишүүн

Ц.Ганбат

ТУЗ-ийн гишүүн

О.Эрдэнэдалай

ТУЗ-ийн гишүүн

В.Ганзориг

Хараат бус ТУЗ-ийн гишүүн

Ч.Баяртуул

Хараат бус ТУЗ-ийн гишүүн

О.Эрдэнэдалай

Хараат бус ТУЗ-ийн гишүүн

П.Нямдорж

ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга

Гүйцэтгэх захирал

Ц.Ганбат

Албан ёсны хаяг

Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг,
20-р хороо, үйлдвэрийн бүс, 66/2

Хараат бус аудитор

Солид Юнити Аудит ХХК
Монгол Улс, Улаанбаатар хот, 16050,
Баянгол дүүрэг, 2-р хороо,
Үндсэн хуулийн гудамж-46,
Рокмон бюлдинг, 1003 тоот

Санхүүгийн Тайлангийн Талаарх Удирдлагын Хариуцлагын Мэдэгдэл

Компанийн удирдлага нь санхүүгийн тайланг бэлтгэх, тайлагнах үүрэгтэй.

Газар Шим Үйлдвэр ХК (цаашид “Компани” гэх)-ийн санхүүгийн тайлан нь Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартын дагуу бэлтгэгдсэн. Удирдлага нь энэхүү 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр тасалбар болгосон жилийн эцсийн санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайланг хугацааны үйл ажиллагааны үр дүн, мөнгөн гүйлгээг үнэн зөв илэрхийлсэн болохыг баталгаажуулах үүрэгтэй.

Удирдлага нь компанийн санхүүгийн тайланг тодруулга 2 ба 3-т дурдсан шаардлагуудад нийцсэн гэдгийг баталгаажуулах боломжийг хангах, санхүүгийн байдлыг үндэслэлтэй, үнэн зөвөөр илэрхийлж чадах зөв зохистой нягтлан бодох бүртгэлийг хөтөлж бэлтгэсэн гэдгийг баталгаажуулах үүрэгтэй.

Мөн удирдлага нь компанийн эд хөрөнгийг хадгалан хамгаалах, аливаа залилан ашиглан, зүй бус үйлдлээс сэргийлэх, ийм үйлдлийг илрүүлэх шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэх ерөнхий үүрэгтэй.

Удирдлага нь 6-аас 53 дугаар хуудсанд илэрхийлсэн санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ тохиромжтой нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг сонгон, тууштайгаар даган мөрдөж, үндэслэлтэй, нягт нямбай тооцоолол, үнэлгээ хийн, холбогдох бүх нягтлан бодох бүртгэлийн стандартыг мөрдсөн гэж үзэж байна.

Ц.Ганбат
Гүйцэтгэх захирал

М.Хурцбилэг
Санхүү, төлөвлөлт бүртгэлийн
албаны дарга

Монгол Улс,
Улаанбаатар хот
2025 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдөр

СОЛИД ЮНИТИ АУДИТ ХХК

Хаяг: Монгол Улс, Улаанбаатар хот, 16050, Баянгол дүүрэг, 2-р хороо, Үндсэн хуулийн гудамж-24, Рокмон бюлдинг, 10-р давхар 1003 тоот

Утас: 976+99063227,

976+9909 1993

и-мэйл: info@solidunity.mn

вэб: solidunity.mn

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

Газар Шим Үйлдвэр ХК-ийн Хувьцаа эзэмшигчдэд

Дүгнэлт

Бид Газар Шим Үйлдвэр ХК-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх Компанийн санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн ашиг, алдагдал ба бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан болон нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого ба бусад тайлбар тодруулгуудаас бүрдсэн санхүүгийн тайлангуудад аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр, энэхүү санхүүгийн тайлангууд нь Газар Шим Үйлдвэр ХК-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жилийн үйл ажиллагааны үр дүн, мөнгөн гүйлгээг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөлөөс баталсан Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартууд (“СТОУС”)-ын дагуу үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн Үндэслэл

Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандарт (цаашид “АОУС” гэх)-ын дагуу хийж гүйцэтгэсэн. Уг стандартын дагуу хүлээх үүрэг хариуцлагыг энэхүү тайлангийн Санхүүгийн Тайлангийн Аудитад Хүлээх Аудиторын Үүрэг Хариуцлага хэсэгт харуулсан. Бид Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Олон Улсын Стандартын Зөвлөлийн баталсан Мэргэжлийн Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Олон Улсын Дүрэм (Хараат Бус Байдлын Олон Улсын Стандарт үүнд хамаарна) (цаашид “НБЁЗОУСЗ-ийн Ёс зүйн Дүрэм” гэх) болон санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой Монгол Улс дахь ёс зүйн зохих шаардлагуудын дагуу Компаниас хараат бус байж, НБЁЗОУСЗ-ийн Ёс Зүйн Дүрэм болон эдгээр ёс зүйн шаардлагуудад нийцүүлэн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөхөд хангалттай бөгөөд зохих үндэслэл болно гэдэгт бид итгэж байна

Аудитын гол асуудлууд

Тайлант жилийн санхүүгийн тайланд хийсэн аудитад хамгийн их ач холбогдолтой асуудлуудыг бид өөрсдийн мэргэжлийн үнэлэмжийг ашиглан аудитын гол асуудалд оруулсан. Бид санхүүгийн тайлангийн дүгнэлтийн хэлбэрийг сонгохдоо эдгээр асуудалд анхаарсан ба эдгээр асуудлын талаар тусад нь дүгнэлт гаргаагүй. Бид дараах асуудлуудыг Аудитын гол асуудал гэж тодорхойлсон болно.

Хараат бус аудиторын тайлан (үргэлжлэл)

Аудитын гол асуудлууд (үргэлжлэл)

Аудитын гол асуудлууд	Тэдгээрийг шийдвэрлэсэн аудитын арга хэмжээ
Орлого хүлээн зөвшөөрөлт	
<p>Аудитын Олон Улсын Стандартын дагуу орлого хүлээн зөвшөөрөлттэй холбоотой урьдчилан таамагласан залилангийн эрсдэл байдаг гэж үздэг. Удирдлага төлөвлөсөн үр дүндээ хүрэх зорилт, шахалт байх тул бид энэхүү эрсдэлийг орлого бий болох үед үүсэх боломжтой эрсдэл гэж тодорхойлсон.</p> <p>Дээрх хүчин зүйлтэй холбоотойгоор бид борлуулалтын орлого хүлээн зөвшөөрөлтийг санхүүгийн тайлангийн гол онцлох зүйл гэж авч үзсэн.</p>	<p>Борлуулалтын орлогын хувьд гүйцэтгэсэн аудитын горимууд:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бид батлагдсан үнийн дагуу харилцагчдад бэлэн бүтээгдэхүүнийг нийлүүлж буй болон бараа материалын борлуулалтын тоо хэмжээ, орлогын дүн, тоо хэмжээ, орлогын хүлээн зөвшөөрөлтийг анхаарч үзсэн. - Бид борлуулалтын орлого хүлээн зөвшөөрөлтийн цаг хугацаа, бодитоор оршин байгаа эсэх, үнэн зөв эсэхийг хянаж буй хяналтуудад илүү анхаарлаа хандуулсан ба удирдлагын борлуулалт, борлуулалтын орлогын хүлээн зөвшөөрөлттэй холбоотой хэрэгжүүлж буй хяналтуудаас сонгон авч, эдгээр хяналтуудыг тестлэн шалгасан. - Бид борлуулалтын орлогыг зохих тайлант хугацаанд нь борлуулалтын гэрээнд тусгасан нөхцөлийн дагуу бүртгэсэн эсэхийг жилийн эцэстэй ойр бүртгэсэн борлуулалтын ажил гүйлгээг түүвэрлэн сонгож, барааны зарлагын баримт эсвэл борлуулсан барааг хүргэж өгсөн үед харилцагч хүлээн авсныг баталгаажуулсан баримттай харьцуулж үнэлсэн. - Бид орлого хүлээн зөвшөөрөх ердийн үйл явцаас гадуур борлуулалтын орлогын журналын бичилтүүд хийгдсэн эсэхийг шалгасан. - Бид санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгуудыг СТОУС 15-ын шаардлагын дагуу шинжилж үзсэн.
Хөнгөлөлттэй зээл	
<p>Засгийн газраас Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэгчид, хоршоодын нэмүү өртгийн сүлжээний хөрөнгө оруулалтыг дэмжих үүднээс Компанид хүүгийн таатай нөхцөлөөр зээл олгосон. Зах зээлийн хүүгээс бага хүүтэй хөнгөлөлттэй зээлүүдийг СТОУС-9 дагуу бодит үнэ цэнээр бүртгэх шаардлагатай.</p>	<p>Бидний хэрэгжүүлсэн аудитын горим уулад:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бид холбогдох зээлийн гэрээ, түүний нэмэлт өөрчлөлтийг хянаж, - компанийн зүгээс дагаж мөрдсөн байдлыг үнэлсэн. - Бид шинээр эсвэл нэмэлт өөрчлөлтөөр олгогдсон

<p>Компанийн хувьд тавигдах нөхцөлүүд нь зээлийн эргэн төлөлт болон үйлчилгээний шаардлагыг хангаж, үйл ажиллагаагаа өргөжүүлэн хөгжүүлэхэд санхүүжилтийг ашиглах юм.</p> <p>Удирдлагын тооцоолсон хөнгөлөлттэй зээлийн тооцоолол нь ижил төстэй шинж чанар, нөхцөл бүхий зээлд тохирсон зах зээлийн хүүг үнэлсэн удирдлагын үнэлэмжийг ихээр оролцуулсан.</p> <p>2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний байдлаар хөнгөлөлттэй зээлд хамаарах хойшлогдсон орлого 1,179,377,821.90 төгрөг байсан ба энэ нь Компанийн санхүүгийн тайлангийн хувьд материаллаг байсан.</p> <p>Компанийн санхүүгийн тайлангийн тодруулга 15-т тодруулсан болно.</p>	<p>хөнгөлөлттэй зээлүүд, зээлийн бодит үнэ цэний хөнгөлөлтийн буцаалт зэрэгтэй холбоотой дүнг дахин тооцоолсон.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бид санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгуудын зохистой байдлыг мөн үнэлсэн болно.
<i>Бараа материалын хэрэгжилт</i>	
<p>НББОУС 2 Бараа материалд Компанийн бараа материалыг өртөг болон цэвэр боломжит үнэ цэний аль багаар бүртгэхийг шаарддаг.</p> <p>Цэвэр боломжит үнэ цэний тооцоолол нь бараа материалыг бэлэн болгох нийт зардал болон борлуулалтын цэвэр үнийг харьцуулах замаар тодорхойлно.</p> <p>2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх бараа материалын дансны үнэ нь 12,427,270,303.41 төгрөг (2023 онд 11,451,680,335.42) байна. Санхүүгийн тайлангийн тодруулга 8-г харна уу.</p>	<p>Бидний хэрэгжүүлсэн аудитын горим уудад:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Үйлдвэрлэлийн өртгийн бодитой байдлыг үнэлсэн. - Борлуулалттай холбоотой зардлыг таамаглаж ТУЗ-ийн баталсан борлуулалтын үнээр дамжуулан цэвэр борлуулалтын үнийг таамагласан. - Санхүүгийн тайлан дахь холбогдох тодруулгын зохистой эсэхийг үнэлсэн.
<i>Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээ</i>	
<p>Компани нь 2024 онд үндсэн хөрөнгүүдэд дахин үнэлгээ хийлгэсэн.</p> <p>НББОУС 16 Үндсэн хөрөнгөд дараа үеийн хэмжилтийг өртөг болон дахин үнэлгээний аргын аль нэгийг хэрэглэхийг зөвшөөрсөн.</p> <p>Дахин үнэлгээний үр дүнд дахин үнэлгээний нэмэгдэл 12,308,611,905.44 төгрөгөөр хэмжигдсэн.</p> <p>Үндсэн хөрөнгийн тодруулга 10-с харна уу.</p>	<p>Бидний хэрэгжүүлсэн аудитын горим уудад:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бид дахин үнэлгээний тайлантай танилцсан. - Дахин үнэлгээний арга, зүйтэй танилцаж, үнэлгээний арга, ашигласан шинжилгээ нь стандарттай нийцэж буй эсэхийг үнэлсэн. - Үнэлгээний дараах санхүүгийн тодруулгуудыг үнэн зөв толилуулсан эсэхийг үнэлсэн.

Хараат бус аудиторын тайлан (үргэлжлэл)

Бусад Мэдээлэл

Удирдлага нь бусад мэдээллийн хувьд үүрэг, хариуцлага хүлээх юм. Бусад мэдээлэл гэдэгт жилийн тайланд орсон мэдээллийг хамруулж ойлгох ба санхүүгийн тайлан болон манай аудиторын тайлан үүнд хамаарахгүй болно.

Санхүүгийн тайлан дахь бидний дүгнэлт нь бусад мэдээллийг хамрахгүй бөгөөд үүнд бид ямар нэгэн баталгаажуулалт илэрхийлэхгүй юм.

Бусад мэдээлэлтэй уншиж танилцан, уг мэдээлэл нь санхүүгийн тайлан эсвэл аудитын явцад олж авсан бидний ойлголттой материаллаг хэмжээгээр нийцэхгүй эсвэл материаллагаар буруу илэрхийлэгдсэн зүйлс байгаа эсэхийг шалгах нь санхүүгийн тайлангийн аудиттай холбоотой бидний хүлээх үүрэг, хариуцлага юм.

Удирдлага болон Засаглах Эрх Мэдэл Бүхий Этгээдүүдийн Санхүүгийн Тайланд хүлээх Үүрэг Хариуцлага

Удирдлага нь санхүүгийн тайлангуудыг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (цаашид СТОУС гэх)-ын дагуу бэлтгэж, үнэн зөв толилуулах үүрэг, хариуцлага хүлээх бөгөөд залилан эсвэл алдаанаас үүдэлтэй материаллаг алдаанаас ангид санхүүгийн тайланг бэлтгэхэд зайлшгүй шаардлагатай дотоод хяналтыг тодорхойлох үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхдээ удирдлага нь тасралтгүйгээр үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх компанийн чадамжийг үнэлж, тодруулах, шаардлагатай бол компанийг татан буулгахаар, эсвэл үйл ажиллагааг нь зогсоохоор, эсвэл ингэхээс өөр бодит хувилбар байхгүйгээр төлөвлөснөөс бусад тохиолдолд тасралтгүй ажиллагаатай холбоотой асуудал болон нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй ажиллагааны зарчмыг ашиглах үүрэг хариуцлага хүлээнэ. Засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүд нь Компанийн санхүүгийн тайлагналын үйл ажиллагаанд хяналт тавих үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Санхүүгийн Тайлангийн Аудитад хүлээх Аудиторын Үүрэг Хариуцлага

Бидний зорилго нь санхүүгийн тайлангууд нь бүхэлдээ залилан эсвэл алдаанаас үүдэлтэй материаллаг буруу илэрхийллээс ангид эсэх талаар ул үндэслэлтэй нотолгоо олж авах, өөрийн дүгнэлтийг багтаасан тайлан гаргах юм. Ул үндэслэлтэй нотолгоо гэдэг нь өндөр түвшний нотолгоо боловч АОУС-н дагуу хийгдсэн аудит нь оршин байгаа материаллаг буруу илэрхийллийг байнга илрүүлж байна гэсэн нотолгоо болохгүй. Буруу илэрхийлэх явдал нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох ба хэрэв тэр нь дангаараа эсвэл нийтдээ санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргасан хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх магадлалтай бол материаллагт тооцогддог.

Бид АОУС-ын дагуу аудитын нэг хэсэг байдлаар мэргэжлийн шүүмж ашиглаж аудитын ажлын явцад мэргэжлийн үл итгэх хандлагыг баримтлан ажилладаг ба бид,

- Залилан эсвэл алдааны улмаас санхүүгийн тайлан материаллаг буруу илэрхийлэгдэх эрсдэлийг тодорхойлж, уг эрсдэлийг үнэлэн, эрсдэлд тохирох аудитын горимыг боловсруулан хэрэгжүүлж өөрсдийн дүгнэлтийнхээ үндэслэл болохуйц хангалттай, тохиромжтой аудитын баримт нотолгоог олж авдаг. Залилангаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүссэн буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэлээс харьцангуй их байдаг, учир нь залиланд хуйвалдаан, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу илэрхийлэх болон дотоод хяналтыг орхигдуулах явдлууд багтсан байж болно.

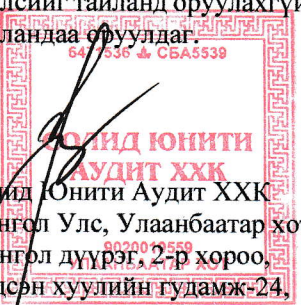
Хараат бус аудиторын тайлан (үргэлжлэл)

- Компанийн дотоод хяналтын үр ашигтай байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горим боловсруулахын тулд аудитын ажилтай холбоотой дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авдаг.
- Ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогуудын тохиромжтой байдал, нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооллын ул үндэслэл, удирдлагын гаргасан холбогдох тодруулгыг үнэлдэг.
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, мөн олж авсан аудитын баримт нотолгоонд үндэслэн Компанийн тасралтгүй үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэн явуулах чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэхүйц үйл явдал, нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал оршин байгаа эсэхийг тодорхойлдог. Хэрэв материаллаг хэмжээний тодорхой бус байдал оршин байна гэж үзвэл аудиторын тайландаа санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгад анхаарал хандуулах эсвэл ийм тодруулга хийх нь хангалтгүй бол дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай болдог. Аудиторын тайлан гаргах өдөр хүртэлх олж авсан аудитын баримт нотолгоондоо үндэслэн бид дүгнэлтээ гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал, эсвэл нөхцөл байдал нь компани тасралтгүй байх зарчмын дагуу үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэн явуулах боломжгүйд хүргэж болно.
- Тодруулгыг багтаагаад санхүүгийн ерөнхий тодруулга, бүтэц, агуулгыг үнэлж санхүүгийн тайланд үнэн зөв толилуулгын шаардлагыг хангахуйц байдлаар гол гол ажил гүйлгээ, үйл явдлуудыг илэрхийлсэн эсэхийг тодорхойлдог.

Бусад

Бид бусад асуудлуудын дундаас аудитын ажлын төлөвлөсөн хамрах хүрээ, цаг хугацаа болон аудитын явцад тодорхойлсон дотоод хяналтын аливаа мэдэгдэхүйц доголдлыг багтаагаад аудитын илэрсэн томоохон асуудлуудаар засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдтэй харилцдаг. Мөн бид засаглах эрх бүхий этгээдүүдэд хараат бус байдлын талаарх холбогдох ёс зүйн шаардлагыг биелүүлсэн талаарх мэдэгдлийг хийдэг бөгөөд шаардлагатай үед бидний хараат бус байдалд нөлөөлж болохуйц бүхий л харилцаа болон бусад асуудлууд, хараат бус байдлын эрсдэлийг бууруулсан эсвэл түүний эсрэг авсан хамгаалалтын хариу үйлдлүүдийн талаарх мэдэгдлийг хийдэг.

Засаглах эрх бүхий этгээдүүдтэй харилцсан асуудлуудаас бид тайлант жилийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн өндөр ач холбогдолтой гэж үзсэн зүйлсийг аудитын гол онцлох зүйлс хэмээн тодотгосон болно. Бид аудитын гол онцлох зүйлсийг хууль тогтоомжоор нийтэд ил болгохыг хориглоогүй үед эсвэл маш ховор тохиолдолд тайланд тодруулахгүй байх нь тодруулснаас илүүтэйгээр олон нийтийн эрх ашигт нийцнэ гэж үзсэнээс уг онцлох зүйлсийг тайланд оруулахгүй хэмээн шийдвэр гаргаснаас бусад тохиолдолд эдгээр зүйлсийг тайландаа оруулдаг.

Солид Юнити Аудит ХХК
Монгол Улс, Улаанбаатар хот, 16050,
Баянгол дүүрэг, 2-р хороо,
Үндсэн хуулийн гудамж-24,
Рокмон бюлдинг 1003 тоот
2025 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдөр

Энэхүү тайлан нь аудитын тайлангийн өдөр буюу 2025 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдрөөр хүчин төгөлдөр үйлчилнэ. Аудитын тайлангийн өдөр болон энэхүү тайланг хэрэглэх хугацааны хооронд тохиолдож болох аливаа тайлагналын үеийн дараах үйл явдал, нөхцөл байдал нь уг санхүүгийн тайлан болон тодруулгад материаллаг нөлөө үзүүлж болох юм. Уг тайлагналын үеийн дараах үйл явдал, нөхцөл байдлын нөлөөллийг дээрх аудитын тайланд тусгаагүйг анхаарна уу.

ГАЗАР ШИМТ ҮЙЛДВЭР ХК
Санхүүгийн Байдлын Тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх

<i>(Төгрөгөөр)</i>	<i>Тодруулга</i>	2024.12.31	2023.12.31
ХӨРӨНГӨ			
Эргэлтийн хөрөнгө			
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	6,28,29	5,883,196,555.14	20,062,943,685.14
Дансны авлага	7,27,29	5,717,493,017.47	3,160,778,233.08
Бараа материал	8	12,427,270,303.41	11,451,680,335.42
Урьдчилж төлсөн зардал ба бусад авлага	9	6,845,660,234.83	3,891,971,970.91
Эргэлтийн хөрөнгийн дүн		30,873,620,110.85	38,567,374,224.55
Эргэлтийн бус хөрөнгө			
Үндсэн хөрөнгө	10	22,542,740,979.47	7,999,488,901.58
Биет бус хөрөнгө	11	3,319,751,990.26	3,346,317,895.86
Дуусаагүй барилга	12	4,725,484,084.21	135,098,426.22
Хойшлогдсон татварын хөрөнгө	25	-	1,535,175.49
Эргэлтийн бус хөрөнгийн дүн		30,587,977,053.94	11,482,440,398.15
ХӨРӨНГИЙН ДҮН		61,461,597,164.79	50,049,814,622.70
ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ			
Өр төлбөр			
Дансны ба бусад өр төлбөр	13,27,28,29	1,465,533,168.57	932,714,029.09
Орлогын албан татварын өглөг	25,26	421,365,864.94	791,192,312.81
Богино хугацаат зээл	14,28,29	2,046,472,246.21	1,717,690,617.78
Гэрээний өр төлбөр		-	567,057,720.00
Хойшлогдсон орлого	15	514,083,918.53	785,642,715.20
Богино хугацаат өр төлбөрийн дүн		4,447,455,198.25	4,794,297,394.88
Урт хугацаат зээл	14,28,29	3,584,706,096.91	5,603,354,488.59
Бусад урт хугацаат өр төлбөр		48,220,314.57	-
Хойшлогдсон орлого	15	665,293,903.37	1,196,645,512.05
Урт хугацаат өр төлбөрийн дүн		4,298,220,314.85	6,800,000,000.64
Нийт өр төлбөрийн дүн		8,745,675,513.10	11,594,297,395.52
Эздийн өмч			
Хувьцаат капитал	16	131,792,452.77	131,792,452.77
Нэмж төлөгдсөн капитал	17	9,848,102,471.07	9,848,102,471.07
Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн нөөц	10	12,308,611,905.44	-
Хуримтлагдсан ашиг		30,427,414,822.41	28,475,622,303.34
Эздийн өмчийн дүн		52,715,921,651.69	38,455,517,227.18
ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ ДҮН		61,461,597,164.79	50,049,814,622.70

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК
 Ашиг Алдагдал ба Бусад Дэлгэрэнгүй Орлогын Тайлан
 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

<i>(Төгрөгөөр)</i>	<i>Тодруулга</i>	2024.12.31	2023.12.31
Борлуулалтын орлого	18,26	41,071,890,186.85	34,312,209,540.87
Борлуулалтын өртөг	19,26	(23,609,900,126.52)	(19,779,909,839.56)
Нийт ашиг		17,461,990,060.33	14,532,299,701.31
Ерөнхий удирдлагын зардал	20,26	(2,928,770,401.26)	(2,356,975,389.40)
Борлуулалт, маркетингийн зардал	21,26	(5,177,813,153.10)	(2,538,981,796.21)
Үйл ажиллагааны ашиг		9,355,406,505.97	9,636,342,515.70
Санхүүгийн ашиг, алдагдал	24,26	7,377,210.04	(403,001,745.73)
Бусад орлого	22,26	805,840,911.26	487,256,786.19
Бусад зардал	23,26	(1,177,390,821.07)	(1,970,780,913.29)
Татварын өмнөх ашиг		8,991,233,806.20	7,749,816,642.87
Орлогын албан татварын зардал	25,26	(1,432,271,478.37)	(1,213,274,535.86)
Тайлант жилийн цэвэр ашиг		7,558,962,327.83	6,536,542,107.01
Тайлант үеийн нийт дэлгэрэнгүй орлого		19,867,574,233.27	6,536,542,107.01
Бусад дэлгэрэнгүй орлого		12,308,611,905.44	-
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдлийн зөрүү	10	12,308,611,905.44	-
Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашиг		16.60	5.46

Хавсаргасан тодруулга нь энэхүү тайлангийн салшгүй хэсэг болно.

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК

Өмчийн Өөрчлөлтийн Тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

<i>(Төгрөгөөр)</i>	Хувьцаат капитал	Нэмэгдэж төлөгдсөн капитал	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн нөөц	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт эздийн өмчийн дүн
	<i>(Тод 16)</i>	<i>(Тод 17)</i>	<i>(Тод 10)</i>			
2023 оны 01-р сарын 01- нээрх үлдэгдэл	110,000,000.00	-	-	380,000,000.00	25,239,080,196.33	25,729,080,196.33
	-	-	-	-	-	-
Өмчид гарсан өөрчлөлт	21,792,452.77	9,848,102,471.07	-	(380,000,000.00)	-	9,489,894,923.84
Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	-	(3,300,000,000.00)	(3,300,000,000.00)
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	-	-	-	-	6,536,542,107.01	6,536,542,107.01
2023 оны 12-р сарын 31- нээрх үлдэгдэл	131,792,452.77	9,848,102,471.07	-	-	28,475,622,303.34	38,455,517,227.18
	-	-	-	-	-	-
Зарласан ногдол ашиг	-	-	-	-	(5,607,169,808.76)	(5,607,169,808.76)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	12,308,611,905.44	-	-	12,308,611,905.44
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	-	-	-	-	7,558,962,327.83	7,558,962,327.83
2024 оны 12-р сарын 31- нээрх үлдэгдэл	131,792,452.77	9,848,102,471.07	12,308,611,905.44	-	30,427,414,822.41	52,715,921,651.69

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК
Мөнгөн Гүйлгээний Тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

(Төгрөгөөр)	2024.12.31	2023.12.31
Үндсэн үйл ажиллагаа		
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн орлого:	44,282,941,964.95	37,306,254,923.32
Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	41,330,110,261.62	37,260,990,671.69
Даатгалын байгууллагаас хүлээн авсан	-	-
Бусад мөнгөн орлого	2,952,831,703.33	45,264,251.63
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн зарлага:	42,987,663,584.80	30,416,935,529.51
Ажиллагчдад төлсөн мөнгө	5,017,253,596.78	3,398,058,496.88
Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	1,087,802,935.02	1,045,987,898.96
Бараа материал худалдан авахад төлсөн	18,122,500,463.66	16,194,191,177.92
Ашиглалтын зардалд төлсөн мөнгө	841,321,685.79	611,463,846.19
Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн мөнгө	3,414,958,581.72	1,858,381,792.76
Төлсөн хүү	540,740,753.33	259,486,092.92
Төлсөн татвар	7,216,020,514.57	4,796,596,751.65
Даатгалын төлбөрт төлсөн мөнгө	15,899,028.00	18,167,436.00
Бусад зардалд төлсөн мөнгө	6,731,166,025.93	2,234,602,036.23
Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээ	1,295,278,380.15	6,889,319,393.81
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаа		
Худалдсан үндсэн хөрөнгийн орлого	5,000,000.00	40,000,000.00
Худалдсан урт хугацаат хөрөнгийн орлого		
Хүлээн авсан хүүгийн орлого	401,278,371.38	129,058,697.49
Бусдад олгосон зээл болон урьдчилгааны буцаан төлөлт	1,979,415,862.48	2,147,741,035.72
Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	(8,833,489,381.23)	(1,433,257,960.00)
(Биет бус хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	(48,643,590.00)	(3,002,640,000.00)
Хөрөнгө оруулалт олж эзэмшихэд төлсөн	-	(615,400,499.71)
Бусдад олгосон зээл болон урьдчилгаа	(779,952,510.90)	(269,970,264.00)
)Хөрөнгө оруулалтын цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(7,276,391,248.27)	(3,004,468,990.50)
Санхүүгийн үйл ажиллагаа		
Зээл авснаас хүлээн авсан	-	8,000,000,000.00
Хувьцаа болон өмчийн бусад үнэт цаас гаргаснаас хүлээн авсан	-	10,499,999,971.00
Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөрт төлсөн	(2,458,950,590.46)	(1,271,999,999.92)
Төлсөн ногдол ашиг	(5,711,795,936.52)	(2,808,620,000.00)
Бусад		
Санхүүгийн цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(8,170,746,526.98)	14,419,379,971.08
Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(14,151,859,395.10)	18,304,230,374.39
Гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн ашиг (алдагдал)	(27,887,734.90)	(27,178,381.49)
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	20,062,943,685.14	1,785,891,692.24
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	5,883,196,555.14	20,062,943,685.14

1. Компанийн ерөнхий мэдээлэл

Газар Шим Үйлдвэр ХК (цаашид “Компани” гэх) нь 1999 онд хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани хэлбэрээр Монгол Улсад үүсгэн байгуулагдсан ба улмаар 2023 онд хөрөнгийн зах зээл дээр IPO гаргаж нээлттэй хувьцаат компани хэлбэрээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаад хуулийн этгээд юм. Компанийн албан ёсны хаяг нь Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Баянгол дүүрэг, 20-р хороо, Үйлдвэрийн баруун бүс 66-1, 66-2 тоот болно.

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр компанийн хувь эзэмшлийн мэдээлэл дараах байдалтай байна:

Хувьцаа эзэмшигч	Хувь
Монгол Улсын иргэн Ц.Ганбат	42.57%
Монгол Улсын иргэн Ц.Төгсөө	10.85%
Монгол Улсын иргэн З.Байгалмаа	9.18%
Герман Улсын иргэн Стеффен Мелзер	12.52%
Монгол Улсын иргэн Г.Түвшинзаяа	4.17%
Монгол Улсын иргэн Д.Сэргэлэн	4.17%
Олон нийт	16.54%
	100.00%

Компанийн туйлын зорилго нь “Эрүүл хүнсээр ирээдүйг бүтээлцэх”, эрхэм зорилго нь “Газрын шимээр амьдралд амт нэмэх” бөгөөд хүн, хөгжил, чанарыг эрхэмлэн үйл ажиллагаагаа өргөжүүлж ирсэн.

2. Санхүүгийн тайлагналын зарчим

(а) Тайлагналын нийцэл

Санхүүгийн тайланг Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (“СТОУС”)-ын дагуу бэлтгэсэн.

Санхүүгийн тайланд чухал нөлөө бүхий өндөр түвшний үнэлэмж шаардсан, нарийн төвөгтэй бөгөөд таамаглал, тооцоолол ашиглагдсан хэсгүүдийг Тодруулга 2(г)-д тодруулсан болно.

Санхүүгийн тайланг 2025 оны 3 дугаар сарын 24-ний өдрөөр Төлөөлөн удирдах зөвлөл баталсан.

(б) Үнэлгээний суурь

Санхүүгийн тайланг холбогдох тодруулгад тусгайлан зааснаас бусад зүйлсийн хувьд түүхэн өртгийн зарчимд үндэслэн бэлтгэсэн.

(в) Бүртгэлийн болон толилуулгын валют

Санхүүгийн тайланг компанийн бүртгэлийн валют болох Монгол Улсын үндэсний мөнгөн тэмдэгт төгрөгөөр толилуулсан бөгөөд энэ нь компанийн үйл ажиллагаа явуулж буй анхдагч эдийн засгийн орчны үндсэн валют болно. Тусгайлан зааснаас бусдаар санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүдийг төгрөгөөр толилуулсан.

2. Санхүүгийн тайлагналын зарчим, Үргэлжлэл

(г) Таамаглал, тооцоолол болон үнэлэмжийн хэрэглээ

Санхүүгийн тайланг СТОУС-д нийцүүлэн бэлтгэх үйл явц нь таамаглал, тооцоолол, үнэлэмж хэрэглэхийг удирдлагаас шаарддаг ба энэхүү таамаглал, тооцоолол, үнэлэмж нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын хэрэгжилт, мөн хөрөнгө, өр төлбөр, орлого зардлын зүйлсийн дүнг тодорхойлоход нөлөөлдөг. Гүйцэтгэлээрх үр дүн нь эдгээр тооцооллоос зөрүүтэй байж болно.

Компани санхүүгийн тайланг бэлтгэх үед боломжтой байсан параметрууд дээр үндэслэн таамаглал, тооцоолол хийсэн. Ирээдүйн хөгжлийн талаарх одоо байгаа нөхцөл байдал, таамаглал нь зах зээлийн өөрчлөлт эсвэл компанийн хяналтаас гадуур үүссэн нөхцөл байдлын улмаас өөрчлөгдөж болно. Ийм өөрчлөлтүүд гарч ирэх үед таамаглалд тусгадаг.

Дараа жилийн санхүүгийн тайланд материаллаг залруулга хийх эрсдэл учруулахуйц таамаглал болон тооцооллын тодорхой бус асуудлын талаарх мэдээллийг доор дурдсан тодруулгын хэсэгт багтаасан.

(i) Хойшлогдсон орлогын албан татвар

Компани нь аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварыг тооцоолохдоо Монгол Улсын хуулиар тогтоосон татварын хувь хэмжээ, татвараас хасагдахгүй зардлууд, татварын хуульд орсон өөрчлөлтүүд болон удирдлагын хүлээж буй ирээдүйн үр дүн зэргийг харгалзаж үздэг. Хойшлогдсон орлогын албан татварыг түр зөрүү дээр суурилан тооцоолдог ба энэ нь санхүүгийн тайланд тайлагнасан орлого, зардал болон татварын хуулийн дагуу тодорхойлсон татвар ногдох орлого, зардлын хоорондох зөрүү юм. Эдгээр түр зөрүүнээс үүссэн татварын нөлөөллийг санхүүгийн тайланд хойшлогдсон татварын хөрөнгө эсвэл өр төлбөрөөр тусгадаг.

Компанийн удирдлага нь хойшлогдсон татварын хөрөнгө хэрэгжихгүй гэж үзэж байгаа тохиолдолд хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрдөггүй. Бодит үр дүн нь энэ таамаглалаас зөрүүтэй байх тохиолдолд ирээдүйн тайлант үеүдэд уг таамаглалын дахин тайлагнал хийх ба тайлант жилийн санхүүгийн байдал болон орлогод материаллаг нөлөө үзүүлэхүйц өөрчлөлтийг хүлээн зөвшөөрч хойшлогдсон татварын хөрөнгөөр бүртгэх шаардлага тулгарч болно.

(ii) Хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ

Тодруулга 3 (4)-д дурдсанчлан, Компани нь үндсэн хөрөнгө, газар эзэмших эрх гэсэн ангиллын хөрөнгөнд дахин үнэлгээний загварыг ашигладаг. Компани 2024 онд үндсэн хөрөнгө, газар эзэмших эрхийн бодит үнэ цэний хэмжилтийг тус тус гүйцэтгэсэн. Эдгээр үнэлгээнд тодорхой таамаглал, тооцоолол ашигладаг бөгөөд бодит үр дүнгээс материаллаг зөрүүтэй байж болно. Бодит үнэ цэний тооцоололд ашиглагдах таамаглалыг дэвшүүлэх болон дахин үнэлгээ хийх давтамжийг тодорхойлоход тодорхой хэмжээний үнэлэмж гаргах шаардлагатай байдаг.

(iii) Үндсэн хөрөнгийн ашиглагдах хугацаа

Компанийн удирдлага нь үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон холбогдох элэгдлийн зардлыг тооцоолдог. Энэхүү тооцооллыг ижил шинж чанар, үүрэгтэй хөрөнгийн бодит ашиглалтын хугацаанд суурилан хийдэг.

2. Санхүүгийн тайлагналын зарчим, Үргэлжлэл

(г) Таамаглал, тооцоолол болон үнэлэмжийн хэрэглээ, Үргэлжлэл

Энэ нь техник технологийн томоохон шинэчлэл, өрсөлдөгчдийн салбарын хөдөлгөөнд үзүүлж буй хариу үйлдлийн үр дүнд их хэмжээгээр өөрчлөгдөж болно. Удирдлага өнөөгийн тооцоолсон ашиглалтын хугацаа нь өмнө нь тооцоолсон ашиглалтын хугацаанаас бага гэж үзвэл элэгдлийн зардлыг нэмэгдүүлж, эсвэл техник болон стратегийн хувьд хоцрогдсон, хаягдсан эсвэл борлуулсан хөрөнгийг данснаас хасаж эсвэл үнэ цэнийг бууруулдаг. Компанийн хөрөнгийн ашиглах хугацааг хэрхэн тодорхойлсныг тодруулга 3 (4)-өөс харна уу.

Дээр дурдсанчлан, компани 2024 оны 12-р сард зарим үнсэн хөрөнгийн бодит үнэ цэний үнэлгээг гүйцэтгэсэн. Үнэлгээний үр дүнд, зарим үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа өөрчлөгдөх шаардлагатай гэж удирдлага үзсэн.

(iv) Авлагын хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын нөөц

Компани авлагын хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын нөөцийг харилцагч тус бүрийн бие даасан нөхцөл байдлын үнэлгээ, эдийн засгийн нөхцөл байдал болон Монголын уул уурхайн салбарын нөхцөл байдал зэрэгт тулгуурлан тооцоолдог.

Энэ тохиолдолд удирдлагын үнэлгээ нь харилцагч талын нөхцөл байдал, харилцаа холбоо, түүний талаарх тодорхой байгаа зах зээлийн мэдээлэл болон зээлийн талаарх мэдээ тайлан зэрэг дээр үндэслэн хийгддэг. Компани нь цуглуулагдахаар хүлээгдэж буй дүнг илэрхийлэх үүднээс алдагдлын нөөцийг удирдлагын үнэлгээний дагуу тооцоолдог. Энэхүү тусгайлсан алдагдлын нөөцийг тооцоолсон дүнд нөлөөлөхүйц аливаа өөрчлөлт гарвал түүнийг дахин тооцон үзэж тохируулдаг.

Үнэлгээ болон тооцоолол хийсэн аргачлалаас хамааран бүртгэсэн зардлын дүн болон хугацааны хувьд алдагдлын нөөц ялгаатай байж болно. Авлагын хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын нөөц өсвөл үйл ажиллагааны зардал өсөх ба эргэлтийн хөрөнгө буурах нөлөөтэй.

(v) Бараа материалын цэвэр боломжит үнэ цэнийг тооцоолох

Цэвэр боломжит үнэ цэнэ гэж бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад бараа материалыг худалдан борлуулахаар тооцоолж буй үнээс түүнийг борлуулахад шаардагдах тооцсон зардлыг хассан дүн юм. Гэмтэлтэй, хоцрогдсон болон удаан хугацаанд хөдөлгөөнд ороогүй бараа материал байгаа эсэхийг удирдлагын зүгээс тогтмол хянадаг.

Компани өөрийн тооцооллыг үнэн зөв, бодитой гэж үзэж байгаа боловч аливаа бодит нөхцөл байдал эсвэл нөлөө бүхий хүчин зүйлсээс шалтгаалан тооцоололд өөрчлөлт орсон тохиолдолд ашиг, алдагдал болон өмчид материаллагаар нөлөө үүсэж болзошгүй.

(vi) Үйл ажиллагааны мөнгөн нэгжийг тодорхойлох

Компанид хамаарах, холбогдох нөхцөл байдлын эдийн засгийн агуулга дээр үндэслэн Компанийн үйл ажиллагааны мөнгөн нэгж нь Монгол төгрөг байна гэж тодорхойлсон. Компанийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа эдийн засгийн үндсэн орчны мөнгөн нэгж нь монгол төгрөг ба энэ нь гол зардлуудын төлбөр хийгддэг мөнгөн нэгж юм.

2. Санхүүгийн тайлагналын зарчим, Үргэлжлэл

(г) Таамаглал, тооцоолол болон үнэлэмжийн хэрэглээ, Үргэлжлэл

(vii) Санхүүгийн бус хөрөнгийн үнэ цэний бууралт

Удирдлага үнэ цэнэ бууралтын ямар нэг шинж тэмдэг байгаа эсэхийг тодорхойлохын тулд бэлэн мөнгө бий болгогч нэгж бүрийг жил болгон үнэлдэг. Хэрэв үнэ цэний бууралтын шинж тэмдэг илэрвэл хөрөнгийн нөхөн төлөгдөх дүнд албан ёсоор тооцоолол хийдэг ба энэ нь бодит үнээс борлуулах өртгийг хассан дүн ба хөрөнгийн ашиглалтын үнийн аль ихээр тодорхойлогдоно. Бодит үнэ цэнийг мэдээлэлтэй, зөвшөөрсөн талууд бизнесийг хэвийн үйл ажиллагааны гүйлгээний үед хөрөнгийг худалдан авах дүнгээр тодорхойлно. Эдгээр үнэлгээ нь урт хугацааны өргөн хэрэглээний барааны үнэ, хорогдуулалтын хувь хэмжээ, ирээдүйн капиталын хэрэгцээ шаардлага, хайгуулын боломж ба үйл ажиллагааны гүйцэтгэл зэрэг тооцоолол, төсөөлөл ашиглахыг шаарддаг.

(viii) Тасралтгүй байх зарчим

Санхүүгийн тайлан нь үйл ажиллагаагаа тасралтгүй байдлаар үргэлжлүүлэн явуулах зарчимд үндэслэн бэлтгэгдсэн бөгөөд энэ нь компани ойрын үед хөрөнгөө үйл ажиллагаандаа ашиглаж, өр төлбөрөө төлж, үйл ажиллагаагаа тасралтгүй хэвийн явуулна гэдгийг илэрхийлнэ.

Аудит хийгдсэн санхүүгийн тайлан гарсан өдрөөс хойш 12 сарын хугацаанд компани ирээдүйд гарах гэрээний төлбөрүүд болон бизнесийн явцад үүсэж байдаг өр төлбөрүүдийг төлөх хангалттай хэмжээний эргэлтийн болон капиталын хөрөнгөтэй гэж үзэж байгаа бөгөөд санхүүгийн тайлан нь удирдлагын зохистой гэж үнэлсэн тасралтгүй байх зарчимд суурилан бэлтгэгдсэн.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд

Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогуудын талаарх мэдээлэл

Компани 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Бодлогын Тодруулга (НББОУС 1 болон СТОУС Практик Мэдэгдэл 2-ын нэмэлт өөрчлөлт)-ын шаардлагыг мөрдсөн.

Хэдийгээр нэмэлт өөрчлөлтүүд нь Компанийн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод аливаа өөрчлөлтийг оруулаагүй боловч уг нэмэлт өөрчлөлтүүд нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын мэдээлэлд нөлөөлж, санхүүгийн тайланд тодруулагдсан.

Нэмэлт өөрчлөлтүүд нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын “үндсэн” гэх ухагдахууныг халж, нягтлан бодох бүртгэлийн “материаллаг” бодлогуудыг тодруулахыг шаардсан. Нэмэлт өөрчлөлтүүд нь мөн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогыг тодруулахад материаллаг байдлыг хэрхэн мөрдөх талаарх удирдамжийг агуулсан. Мөн уг нэмэлт өөрчлөлтүүд нь санхүүгийн тайлангийн мэдээлэл хэрэглэгчдийг санхүүгийн тайлангийн бусад мэдээллийг ойлгоход нь туслахуйц хэрэгцээтэй, тухайн байгууллагын онцлогийг тусгасан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын талаарх мэдээллээр хангахад нь тухайн байгууллагад туслахад чиглэсэн.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө нь дуусгавар хугацаа нь худалдан авч эзэмшсэнээс хойш 3 сар болон түүнээс богино хугацаагаар тодорхойлогдсон бөгөөд бодит үнэ цэнэ өөрчлөгдөхөд өчүүхэн төдий эрсдэлийг мэдэрдэг, компанийн удирдлага богино хугацаат өр төлбөрийг барагдуулах зорилгоор эзэмшиж буй бэлэн мөнгө болон банк санхүүгийн байгууллагад байршуулсан мөнгөн хөрөнгө (барьцаалсан хадгаламжийг оруулахгүй)-өөс бүрдэнэ.

Санхүүгийн хэрэглүүр

(i) Хүлээн зөвшөөрөлт ба анхны хэмжилт

Авлага болон гаргасан өрийн хэрэглүүрийг анх үүсэх үед нь хүлээн зөвшөөрдөг. Бусад бүх санхүүгийн хөрөнгө ба санхүүгийн өр төлбөрүүдийг компани тухайн хэрэглүүртэй холбоотой гэрээт тал болох үед нь хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн хөрөнгө (томоохон санхүүжилтийн бүрэлдэхүүнгүй дансны авлага биш л бол) эсвэл санхүүгийн өр төлбөрийг анхлан бодит үнэ цэнээр нь хэмжих ба худалдан авах болон гаргалттай шууд холбоотой үүссэн ажил гүйлгээний өртөг мөн хэмжилтэнд орно (ААБҮЦ-ээр хэмжигддэг зүйлсээс бусад зүйлсийн хувьд). Томоохон санхүүжилтийн бүрэлдэхүүн хэсэггүй дансны авлага нь анх ажил гүйлгээний үнээр хэмжигдэнэ.

(ii) Ангилал ба дараа үеийн хэмжилт

Санхүүгийн хөрөнгө

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөр санхүүгийн хөрөнгө нь дараахаар хэмжигдэнэ: БДОБҮЦ – өрийн хөрөнгө оруулалт, БДОБҮЦ – өмчийн хөрөнгө оруулалт, эсвэл ААБҮЦ.

Компани санхүүгийн хөрөнгө удирдах бизнес загвартаа өөрчлөлт оруулаагүй тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгө нь анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараа дахин ангилагдахгүй ба өөрчлөлт орсон тохиолдолд бүх санхүүгийн хөрөнгө нь бизнес загварын өөрчлөлтийн дараах тайлант үеийн эхний өдөр дахин ангилагдана. Санхүүгийн хөрөнгө нь дараах шалгуурыг хангасан ба ААБҮЦ-ээр хэмжигддэг биш бол хорогдуулсан өртгөөр хэмжигдэнэ:

- хөрөнгийг гэрээт мөнгөн урсгал цуглуулах зорилгоор эзэмшдэг бизнесийн загвартай; гэрээний нөхцөл нь үндсэн төлбөр дээр бодогддог хүү болон үндсэн төлбөрийн төлөлтийн мөнгөн урсгал орж ирэх өдрүүдэд нөлөө үзүүлдэг.

Санхүүгийн хөрөнгө нь дараах шалгуурт тэнцсэн ба ААБҮЦ-ээр хэмжигддэг биш бол БДОБҮЦ-ээр хэмжигдэнэ:

- хөрөнгийг гэрээт мөнгөн урсгал цуглуулах болон борлуулах зорилгоор эзэмшдэг бизнес загвартай;
- гэрээний заалт нь үндсэн төлбөр дээр бодогддог хүүгийн болон үндсэн төлбөрийн төлөлтийн мөнгөн урсгал орж ирэх өдрүүдэд нөлөө үзүүлдэг.

Борлуулах зорилгоор эзэмшээгүй өмчийн хөрөнгө оруулалтын анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед компани нь эргэлт буцалтгүйгээр хөрөнгө оруулалтын бодит үнэ цэнэд гарах дараа үеийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрөх сонголт хийж болно. Энэхүү сонголтыг хөрөнгө оруулалт тус бүрт хийж болно.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Санхүүгийн хэрэглүүр, үргэлжлэл

(ii) Ангилал ба дараа үеийн хэмжилт, үргэлжлэл

Дээр дурдсан хорогдуулсан өртөг болон БДОБҮЦ-ээр хэмжигдээгүй бусад бүх санхүүгийн хөрөнгүүдийг ААБҮЦ-ээр хэмжинэ. Анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үед компани нь санхүүгийн хөрөнгө нь хорогдуулсан өртөг эсвэл БДОБҮЦ-ээр хэмжигдэх шаардлагыг хангахаас бусад үед энэхүү санхүүгийн хөрөнгийг ААБҮЦ-ээр хэмжигдэнэ гэж тодорхойлох нь нягтлан бодох бүртгэлийн зөрүүг мэдэгдэхүйц хэмжээгээр бууруулах тохиолдолд эргэлт буцалтгүйгээр уг ангилалд оруулж болно.

Санхүүгийн хөрөнгө – Бизнесийн загварын үнэлгээ

Компани санхүүгийн хөрөнгүүдийн багцын түвшинд бизнесийн загварын үнэлгээг хийж болно. Учир нь уг түвшин удирдлагад бизнес хэрхэн удирдагдаж байгаа талаар хамгийн сайн мэдээллийг өгч чаддаг. Харгалзан үзсэн мэдээлэлд дараах зүйлс орж болно:

- багцын бодлого болон зорилтууд, мөн бодлогын практик дээрх хэрэгжилт. Үүнд, удирдлагын стратеги нь гэрээгээрх хүүгийн орлогыг цуглуулах, тодорхой хүүгийн түвшнийг хэмжээнд нь барих, санхүүгийн хөрөнгийн үргэлжлэх хугацааг холбогдох өр төлбөр эсвэл хүлээгдэж буй гадагшаа мөнгөн урсгалтай нь уялдуулах эсвэл хөрөнгийг борлуулан мөнгөн урсгал бий болгох зэргийн алинд анхаарч байгаа нь хамаарна;
- хэрхэн багцын гүйцэтгэлийг үнэлж, компанийн удирдлагад тайлагнадаг талаар;
- бизнес загварын гүйцэтгэлд нөлөөлдөг эрсдэлүүд (ба энэхүү бизнес загварт хамаарах санхүүгийн хөрөнгүүд) болон хэрхэн энэ эрсдэлүүд удирдагддаг талаар;
- бизнесийн менежерүүд хэрхэн цалинждаг талаар – жишээ нь: цалин нь удирдагдаж буй хөрөнгийн бодит үнэ цэнэ эсвэл гэрээгээрх мөнгөн урсгалын цуглуулсан хэмжээн дээр суурилсан эсэх; ба
- өмнөх үеийн санхүүгийн хөрөнгийн борлуулалтын давтамж, хэмжээ болон цаг хугацаа, энэхүү борлуулалтуудын шалтгаан болон ирээдүйн борлуулалтын үйл ажиллагааны талаарх хүлээлт.

Компанийн хөрөнгийг үргэлжлүүлэн хүлээн зөвшөөрч байгаатай нийцтэй байдлаар үл хүлээн зөвшөөрөлтийн шаардлагыг хангаагүй санхүүгийн хөрөнгийн гуравдагч тал руу шилжүүлсэн бол борлуулалт гэж үзэхгүй.

Арилжаалах зорилгоор эзэмшиж буй санхүүгийн хөрөнгө эсвэл тухайн зорилгоор удирдагддаг ба гүйцэтгэл нь бодит үнэ цэнийн сууриар үнэлэгддэг санхүүгийн хөрөнгө нь ААБҮЦ-ээр хэмжигдэнэ.

Санхүүгийн хөрөнгө – Гэрээгээрх мөнгөн урсгал нь гагцхүү үндсэн болон хүүгийн төлбөр өөс бүрддэг эсэх үнэлгээ

Энэхүү үнэлгээний зорилгоор “үндсэн төлбөр” гэдгийг санхүүгийн хөрөнгийн анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн үеийн бодит үнэ цэнэ гэж ойлгоно. “Хүү” гэдэгт мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнийн төлбөр ба тодорхой цаг хугацааны үндсэн төлбөрийн зээлийн эрсдэлийн төлбөр ба бусад энгийн зээллэгийн эрсдэл болон өртөг, мөн дээр нь ашгийн хэмжээ зэрэг орно.

Гэрээгээрх мөнгөн урсгал нь гагцхүү үндсэн болон хүүгийн төлбөрөөс бүрддэг эсэхийг үнэлэхдээ, компани нь санхүүгийн хэрэглүүрийн гэрээгээрх заалтуудыг харгалзан үздэг. Үүнд, санхүүгийн хөрөнгө нь шаардлага хангах эсэхэд нөлөөлөхүйц гэрээгээрх мөнгөн урсгалын орж ирэх хугацаа эсвэл дүнг өөрчилж болох гэрээний нөхцөл агуулсан эсэхийг үнэлэх хамаарна.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Санхүүгийн хэрэглүүр, үргэлжлэл

(ii) Ангилал ба дараа үеийн хэмжилт, үргэлжлэл

Энэхүү үнэлгээг хийхдээ, компани нь дараахыг харгалзан үзнэ:

- мөнгөн урсгалын хугацаа болон дүнг өөрчлөх болзошгүй үйл явдлууд;
- гэрээний нэрлэсэн үнэнд өөрчлөлт оруулж болох нөхцөлүүд, үүнд хувьсах шинж чанар бүхий зүйлс хамаарна;
- урьдчилж төлөх болон сунгах шинж чанарууд; ба
- тодорхой хөрөнгүүдээс компани мөнгөн урсгал шаардах явдлыг хязгаарлах заалтууд.

Хэрэв урьдчилгаа төлбөрийн дүн нь гэрээг хугацаанаас өмнө дуусгавар болгохтой холбогдох үндэслэлтэй нэмэгдэл төлбөрийг багтаасан байх магадлалтай зээлийн үндсэн төлбөрийн төлөгдөөгүй үндсэн болон хүүгийн төлбөрийн дүнг илтгэж байвал уг урьдчилгаа төлбөрийн шинж чанарыг үндсэн болон хүүгийн төлбөр хэмээх шаардлагатай нийцэлтэй гэж үзнэ.

Мөн хөнгөлөлттэй болон гэрээгээрх нэрлэсэн үнэ дээрээс нэмэлтээр худалдан авсан санхүүгийн хөрөнгийн хувьд, гагцхүү гэрээт үнэ болон хойшлуулсан (төлөгдөөгүй) хүү (гэрээг хугацаанаас өмнө дуусгавар болгохтой холбоотой төлбөрийг агуулж болно) зэргийг илтгэх урьдчилгааг зөвшөөрдөг эсвэл шаарддаг шинж чанарыг, урьдчилгааны бодит үнэ цэнэ нь анхны хүлээн зөвшөөрөлт дээр мэдэгдэхүйц их дүнтэй биш тохиолдолд мөн дээрх шаардлагатай нийцэлтэй гэж үзнэ.

Санхүүгийн хөрөнгө – Дараа үеийн хэмжилт болон олз ба гарз

ААБҮЦ-ээрх санхүүгийн хөрөнгө	Энэхүү хөрөнгийг дараа үед бодит үнэ цэнээр нь хэмждэг. Аливаа хүү болон ногдол ашгийн орлого зэргийг агуулсан олз ба гарз нь ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдөнө.
Хорогдуулсан өртгөөр хэмжигддэг санхүүгийн хөрөнгө	Энэхүү хөрөнгийг дараа үед үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр хэмждэг. Хорогдуулсан өртөг нь үнэ цэний бууралтын гарзаар буурна. Хүүгийн орлого, гадаад валютын олз ба гарз болон үнэ цэний бууралт зэрэг нь ашиг ба алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдөнө. Данснаас хасах үед үүсэх олз ба гарз нь ашиг ба алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдөнө.
БДОБҮЦ-ээр хэмжигддэг өрийн хөрөнгө оруулалтууд	Энэхүү хөрөнгийг дараа үед бодит үнэ цэнээр хэмждэг. Үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан тооцоолсон хүүгийн орлого, гадаад валютын олз ба гарз болон үнэ цэний бууралт зэрэг нь ашиг ба алдагдалд хүлээн зөвшөөрөгдөнө. Бусад цэвэр олз ба гарз нь бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрөгдөнө. Данснаас хасах үед бусад дэлгэрэнгүй орлогод хуримтлагдсан олз ба гарз нь ашиг, алдагдал руу дахин ангилагдана.
БДОБҮЦ-ээр хэмжигддэг өмчийн хөрөнгө оруулалтууд	Энэхүү хөрөнгийг дараа үед бодит үнэ цэнээр хэмждэг. Ногдол ашиг нь хөрөнгө оруулалтын өртгийн нөхөлтийг илэрхий илтгээгүй бол ашиг, алдагдалд орлого байдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөнө. Бусад цэвэр олз ба гарзыг бусад дэлгэрэнгүй орлогод хүлээн зөвшөөрөх ба хэзээ ч ашиг, алдагдал руу дахин ангилахгүй.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Санхүүгийн хэрэглүүр, үргэлжлэл

(iii) Үл хүлээн зөвшөөрөлт

Санхүүгийн өр төлбөр – Ангилал, дараа үеийн хэмжилт болон олз, гарз

Санхүүгийн өр төлбөрийг хорогдуулсан өртгөөр эсвэл ААБҮЦ-ээр хэмжигдэх гэж ангилдаг. Санхүүгийн өр төлбөр нь арилжих зорилгоор эзэмшдэг, үүсмэл эсвэл эхний хүлээн зөвшөөрөлтөөс тухайн сонголтыг хийсэн бол БДОБҮЦ-ээрх ангилалд багтана. БДОБҮЦ-ээрх санхүүгийн өр төлбөрийг бодит үнэ цэнэ болон хүүгийн зардлыг багтаасан цэвэр олз, гарзын нийлбэрээр ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрдөг. Бусад санхүүгийн өр төлбөрийг дараагийн тайлант хугацаанд үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан хорогдуулсан өртгөөр нь хэмжинэ. Хүүгийн зардал болон гадаад валютын олз ба гарзыг ашиг, алдагдал хүлээн зөвшөөрнө

Санхүүгийн хөрөнгө

Санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн гүйлгээнд хамаарах гэрээний эрхийн хүчинтэй хугацаа дууссан эсвэл уг санхүүгийн хөрөнгийн мөнгөн гүйлгээг хүлээн авах гэрээний эрхийг шилжүүлсэн бөгөөд санхүүгийн хөрөнгийн эзэмшилтэй холбоотой бүх эрсдэл, өгөөжийг бодитойгоор шилжүүлсэн бол уг санхүүгийн хөрөнгийг үл хүлээн зөвшөөрдөг. Уг гүйлгээгээр бий болсон эсвэл үлдсэн аливаа эрх, үүргийг тусад нь санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрөөр хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Хэрэв компани уг шилжүүлсэн санхүүгийн хөрөнгийн эзэмшилтэй холбоотой бүх эрсдэл, өгөөжийг бодитойгоор өөртөө үлдээсэн бол уг санхүүгийн хөрөнгийг үргэлжлүүлэн хүлээн зөвшөөрөх ба холбогдох санхүүгийн өр төлбөрийг мөн хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн өр төлбөр

Санхүүгийн өр төлбөрийг холбогдох үүрэг хариуцлага биелсэн, хүчингүй болсон эсвэл хугацаа нь дууссан тохиолдолд үл хүлээн зөвшөөрнө. Санхүүгийн өр төлбөрийн зээлдүүлэгч нь хэвээрээ боловч ялгаатай нөхцөлтэй зээлийн гэрээгээр сольсон эсвэл одоо байгаа зээлийн нөхцөл эрс өөрчлөгдсөн бол эдгээр өөрчлөлт шинэчлэлтийг анхны санхүүгийн өр төлбөрийн үл хүлээн зөвшөөрөлт ба шинэ өр төлбөрийн хүлээн зөвшөөрөлт гэж үзнэ.

Анхны санхүүгийн өр төлбөрийн дансны үнэ ба төлсөн дүн (мөнгөн бус хөрөнгө хүлээн авах болон өр төлбөр хаах зэргийг багтаасан) хоёрын зөрүүг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрнө.

Цэвэр дүнгээр нь тусгах

Компани хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүнг хооронд нь нэгтгэж, цэвэр дүнгээр нь илэрхийлэх нь хууль эрх зүйн үндэслэлтэй, цэвэр дүнгээр төлбөр хийх эсвэл нэгэн зэрэг хөрөнгийг борлуулж, өр төлбөрийг барагдуулах зорилготой санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийг нэгтгэн санхүүгийн байдлын тайланд цэвэр дүнгээр нь тусгадаг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Бараа материал

Бараа материалыг өртөг ба цэвэр боломжит үнэ цэний аль багаар үнэлдэг. Бараа материалын өртгийг дундаж өртгийн аргаар тодорхойлох бөгөөд бараа материалын өртөгт худалдан авалтын өртөг, хувиргалтын зардал болон одоогийн байршил ба нөхцөлд бараа материалыг авчрахтай холбогдож гарсан бүх зардлууд ордог. Үйлдвэрийн бараа материал, дуусаагүй үйлдвэрлэлийн хувьд хэвийн хүчин чадлаар ажиллах үеийн үйлдвэрлэлийн нэмэгдэл зардлын зохих хэсгийг өртөгт хуваарилдаг.

Цэвэр боломжит үнэ цэнэ гэдэг нь бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад борлуулахаар тооцсон үнээс түүнийг иж бүрдэл болгохоор тооцсон зардал ба борлуулахад шаардагдах тооцсон зардлыг хассан дүнг хэлнэ.

Үндсэн хөрөнгө

(i) Хүлээн зөвшөөрөлт ба хэмжилт

Хөрөнгө гэж хүлээн зөвшөөрөх шалгуурыг хангаж буй үндсэн хөрөнгийн зүйлсийг анхны удаа өртгөөр нь хэмждэг. Өртөгт тухайн хөрөнгийг худалдан авахтай шууд холбогдон гарсан зардлууд багтдаг. Өөрийн хөрөнгөөр барьж байгуулж буй хөрөнгийн өртөгт дараах зүйлс орно:

- Шууд материал болон шууд хөдөлмөрийн зардал;
- Хөрөнгийг зориулалтаар нь ашиглахад бэлэн болгохтой шууд холбоотой гарах бусад зардлууд; болон
- Хөрөнгийг барьж байгуулахтай холбогдон гарах зээлийн өртөг

(ii) Анхны хүлээн зөвшөөрөлтийн дараа үеийн хэмжилт

Хөрөнгө гэж хүлээн зөвшөөрсний дараа үндсэн хөрөнгийг түүний бодит үнэ цэнийг илтгэх дахин үнэлсэн дүнгээр хэмжих ба дахин үнэлсэн дүн нь дараа үеийн хуримтлагдсан элэгдэл ба хуримтлагдсан үнэ цэний бууралтын гарзыг хассан дүн байдаг. Хөрөнгийн бодит үнэ цэнийг хараат бус гуравдагч этгээд тогтоодог.

Хэрэв дахин үнэлгээний үр дүнд хөрөнгийн дансны үнэ өссөн байвал энэ өсөлтийг тухайн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралтыг буцааж өмнөх ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрсөн хэмжээгээр ашиг, алдагдалд хүлээн зөвшөөрнө. Бусад бүх тохиолдолд үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд тусгаж, өмчийн хэсэгт хуримтлуулан бүртгэнэ. Дахин үнэлгээний үр дүнд хөрөнгийн дансны үнэ буурсан байвал тухайн хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдлээс давсан бууралтыг зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

Дахин үнэлгээ хийсэн өдрөөрх хуримтлагдсан элэгдлийг тухайн хөрөнгийн нийт дансны үнэтэй цэвэрлэдэг бөгөөд дансны цэвэр дүн нь хөрөнгийн дахин үнэлэгдсэн дүнгээр дахин илэрхийлэгддэг.

Үндсэн хөрөнгийн зүйлсийг борлуулснаас үүссэн олз, гарзыг үндсэн хөрөнгийн дансны үнэ болон цэвэр борлуулалтын орлогын зөрүүгээр тодорхойлдог. Дахин үнэлэгдсэн хөрөнгийг борлуулсан эсвэл ашиглалтаас хассан тохиолдолд дахин үнэлгээний нөөцөөс ногдох дүн нь хуримтлагдсан ашиг руу шилждэг.

Тээврийн хэрэгсэл, тавилга, эд хогшил болон бусад үндсэн хөрөнгийг хуримтлагдсан элэгдэл болон хуримтлагдсан үнэ цэний бууралтыг хассан өртгөөр хэмжинэ.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Үндсэн хөрөнгө, үргэлжлэл

(iii) Дараа үеийн зардлууд

Дараа үеийн зардлыг зөвхөн эдийн засгийн ирээдүйн үр өгөөжийг хүртэх магадлалтай гэдэг нь тогтоогдсон үед капиталжуулан бүртгэдэг. Урсгал засварын зардлыг гарсан тухайн тайлант үед зардлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

(iv) Элэгдэл

Үндсэн хөрөнгийн зүйлсийг бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрийн ашиглалтын жилээр тооцон шулуун шугамын аргаар элэгдүүлж, ашиг, алдагдлаар бүртгэдэг. Түрээсийн хөрөнгийн хувьд хэрэв түрээслэгч нь түрээсийн хугацааны эцэст хөрөнгийн өмчлөлийн эрхийг авах нь тодорхой биш бол тухайн хөрөнгийг түрээсийн хугацаанд нь эсвэл түүнийг ашиглахаар тооцсон хугацааны аль богино хугацаагаар нь элэгдүүлдэг.

Үндсэн хөрөнгийг түүнийг байршуулж, ашиглахад бэлэн болсон үеэс нь, дотооддоо барьж байгуулсан хөрөнгийн хувьд тэдгээрийг дуусгавар болгож, үйл ажиллагаа явуулахад бэлэн болсон үеэс нь эхлэн элэгдэл байгуулдаг.

Үндсэн хөрөнгийн зүйлсийн тайлант жил болон харьцуулсан жилд тооцсон эдийн засгийн элэгдүүлэх хугацаа дараах байдалтай байна

	<u>Ашиглагдах жил</u>
Барилга, байгууламж	25-40 жил
Тоног төхөөрөмж	3-10 жил
Машин механизм	10 жил
Тээврийн хэрэгсэл	10 жил
Тавилга, эд хогшил	5-10 жил
Компьютер, дагалдах хэрэгсэл	2-3 жил
Бусад хөрөнгө	2-10 жил

Хөрөнгийн элэгдэл байгуулах арга, ашиглахаар тооцсон хугацаа болон үлдэх өртгийг тайлант жил бүрийн эцэст дахин хянаж, шаардлагатай тохиолдолд тохируулга хийдэг.

Биет бус хөрөнгө

(i) Хүлээн зөвшөөрөх үеийн хэмжилт

Хөрөнгө гэж хүлээн зөвшөөрөх шалгуурыг хангаж буй биет бус хөрөнгийн зүйлсийг анх дансанд өртгөөр нь хэмжиж хүлээн зөвшөөрдөг. Өртөгт тухайн хөрөнгийг худалдан авахтай шууд холбогдон гарсан зардлууд багтдаг.

(ii) Хүлээн зөвшөөрөлтийн дараа үеийн хэмжилт

Компанийн худалдан авсан тодорхой ашиглах хугацаатай биет бус хөрөнгийг түүний өртгөөс хуримтлуулсан хорогдуулга болон үнэ цэний бууралтыг хассан цэвэр дүнгээр хэмждэг.

(iii) Дараа үеийн зардлууд

Дараа үеийн зардлыг зөвхөн холбогдох хөрөнгийн ирээдүйн эдийн засгийн өгөөжийг хүртэх магадлалтай үед капиталжуулдаг. Бусад бүх зардлыг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Биет бус хөрөнгө, үргэлжлэл

(iv) Хорогдуулга

Биет бус хөрөнгийн зүйлсийг бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрийн ашиглалтын жилээр тооцон шулуун шугамын аргаар хорогдуулж, ашиг алдагдлаар зөвшөөрдөг. Биет бус хөрөнгийн зүйлсийн тайлант жил болон түүнтэй зэрэгцүүлэх хугацаанд тооцсон эдийн засгийн ашиглах хугацаа дараах байдалтай байна.

Программ хангамж	<u>Ашиглагдах хугацаа</u> 2 жил
------------------	------------------------------------

Үнэ цэний бууралт

(i) Үүсмэл бус санхүүгийн хөрөнгүүд

Санхүүгийн хэрэглүүр ба гэрээгээрх хөрөнгө

Компани хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын санг дараах хөрөнгүүдэд байгуулдаг:

- хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгө; болон
- БДОБҮЦ-ээр хэмжсэн өрийн хөрөнгө оруулалт.

Компани алдагдлын санг 12 сарын хугацаанд хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын сангаар хэмжсэн дараахаас бусад хөрөнгийн хувьд уг хөрөнгийн эзэмших эрх дуусах хүртэлх хугацаанд хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын санг хэмждэг. Үүнд:

- тайлангийн өдрөөр хүлээгдэж буй эрсдэлийг бага гэж тодорхойлсон өрийн үнэт цаас; болон
- анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш тухайн хөрөнгийн эрсдэлд мэдэгдэхүйц өсөлт үүсээгүй бусад өрийн үнэт цаас болон банкны үлдэгдэл

Авлагын болон гэрээгээрх хөрөнгийн алдагдлын санг үргэлж хөрөнгийн хувьд уг хөрөнгийн эзэмших эрх дуусах хүртэлх хугацаанд хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын сангаар хэмждэг.

Анхны хүлээн зөвшөөрөлтөөс хойш тухайн санхүүгийн хөрөнгийн эрсдэлд мэдэгдэхүйц өсөлт үүссэн эсхийг тодорхойлж, хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын санг тооцохын тулд Компани нь холбоотой бөгөөд аливаа нэмэлт зардал эсвэл хүчин чармайлт гаргахгүйгээр олж авах боломж бүхий үндэслэлтэй бөгөөд нотлогдохуйц мэдээллүүдийг харгалзан үздэг. Үүнд, Компанийн түүхэн мэдээлэлд үндэслэн чанарын болон тоон үзүүлэлтэд шинжилгээ хийх, мэдээлсэн эрсдэлийн үнэлгээ болон ирээдүйн тоон мэдээлэл зэргийг харгалзан үзэх хамаарна.

Компани нь 30 хоногоос илүү хугацаа хэтрэлттэй санхүүгийн хөрөнгийн хувьд санхүүгийн хөрөнгийг анх хүлээн зөвшөөрснөөс хойш зээлийн эрсдэл нь ихээр өссөн гэж үзнэ.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Үнэ цэний бууралт, үргэлжлэл

Үүсмэл бус санхүүгийн хөрөнгүүд, үргэлжлэл

Компани нь дараах тохиолдолд санхүүгийн хөрөнгийн үүргийн биелэлт хангагдаагүй (дефолт) гэж үзнэ:

- компанийн зүгээс барьцааг суллах (хэрвээ байгаа бол) гэх мэт арга хэмжээ аваагүй үед зээлдэгч нь өөрийн зээлийн үүргээ Компанид бүрэн биелүүлэхгүй байх магадлалтай тохиолдолд; эсвэл
- санхүүгийн хөрөнгө 90 хоногоос илүү хугацаа хэтрэлттэй.

Ашиглалтын хугацаанд хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал гэдэг нь ашиглалтын хугацааны туршид бүхий л дефолт болох боломжит үйл явдлуудын хүлээгдэж буй алдагдлын хувийг илэрхийлнэ.

12 сарын хугацаанд хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал гэдэг нь тайлагналын өдрийн дараах 12 сарын хугацааны туршид (хэрвээ санхүүгийн хэрэглүүрийн хүлээгдэж буй ашиглалтын хугацаа нь 12 сараас бага тохиолдолд тайлагналын дараах хугацаа нь бага байж болно) үүргийн биелэлт хангагдахгүй болох боломжит үйл явдлуудын хүлээгдэж буй алдагдлын хувийг илэрхийлнэ.

Компани хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлыг тооцоолох хугацаа нь хамгийн ихдээ гэрээний нөхцөл дэх зээлийн эрсдэлийн хугацаа байдаг.

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын хэмжилт

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдал гэдэг нь зээлийн алдагдлын хүлээгдэж буй жигнэсэн үнэлгээ юм. Зээлийн алдагдлыг бүх мөнгөний дутагдлын өнөөгийн үнэ цэнээр хэмжинэ. Мөнгөний дутагдал гэдэг нь Компанийн зүгээс хүлээгдэж буй мөнгөн урсгал болон гэрээний дагуу үүссэн мөнгөн урсгалын зөрүү юм.

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлыг санхүүгийн хөрөнгийн үр ашигт хүүгийн хувь хэмжээгээр хорогдуулдаг.

Үнэ цэний бууралттай санхүүгийн хөрөнгүүд

Компани нь хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ нь буурсан эсэхийг тайлант үе бүрийн эцэст үнэлдэг. Санхүүгийн хөрөнгийн ирээдүйн мөнгөн урсгалын тооцоололд сөргөөр нөлөөлөх нэг буюу түүнээс олон үйл явдал гарсан тохиолдолд үнэ цэнэ нь буурсан гэж үзнэ. Санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ буурсан нотолгоонд дараах ажиглагдахуйц тоо баримтууд агуулагдана:

- зээлдэгчийн санхүүгийн хүндрэлтэй байдал;
- гэрээ зөрчсөн эсвэл 90 хоногоос илүү хугацаа хэтрэлттэй;
- компани нь зээл, урьдчилгаанд нөхцөлтэйгөөр бүтцийн өөрчлөлт оруулах;
- зээлдэгч нь дампуурах эсвэл түүнд санхүүгийн бүтцийн өөрчлөлт орох магадлалтай байх; эсвэл
- санхүүгийн хүндрэлээс болж үнэт цаасыг арилжих идэвхтэй зах зээл байхгүй болох

Хүлээгдэж буй эрсдэлийн алдагдлын санг санхүүгийн байдлын тайланд толилуулах

Хорогдуулсан өртгөөр хэмжсэн санхүүгийн хөрөнгийн алдагдлын санг хөрөнгийн дансны үнээс хасдаг. БДОБҮЦ-ээр хэмжсэн өрийн үнэт цаасны алдагдлын санг ашиг, алдагдлаар бүртгэх ба бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрдөг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Үнэ цэний бууралт, үргэлжлэл

Данснаас хасах

Компани санхүүгийн хөрөнгийг бүтнээр эсвэл ямар нэг хэсгийг буцаан олох үндэслэлтэй хүлээлт байхгүй болсон үед холбогдох санхүүгийн хөрөнгийн нийт үлдэх өртгөөр нь данснаас хасна. Байгууллагын харилцагчдын хувьд, тухайн хөрөнгө нөхөгдөх үндэслэлтэй хүлээлт байгаа эсэх үнэлгээнд суурилан данснаас хэзээ, ямар дүнгээр хасахтай холбоотой үнэлгээг Компани гүйцэтгэдэг. Компани данснаас хассан дүнгийн хувьд буцаан нөхөгдөх боломжтой гэсэн үндэслэлтэй хүлээлтгүй байна.

(ii) Санхүүгийн бус хөрөнгө

Бараа материал болон хойшлогдсон татварын хөрөнгөөс бусад Компанийн санхүүгийн бус хөрөнгүүдийн дансны үнэд хөрөнгийн үнэ цэнэ буурч болзошгүй болохыг илтгэх шинж тэмдэг байгаа эсэхийг тайлант үе бүрийн эцэст үнэлдэг. Хэрэв ийм шинж тэмдэг илэрвэл хөрөнгийн нөхөгдөх дүнг тооцоолдог. Ашиглалтын хугацааг нь тодорхойлох боломжгүй эсвэл одоогоор ашиглагдах боломжгүй гүүдвилл болон биет бус хөрөнгийн нөхөгдөх дүнг жил бүрийн ижил үед шалгадаг.

Мөнгөн хөрөнгө бий болгогч нэгжийн хувьд нөхөгдөх дүн нь мөнгөн хөрөнгө бий болгогч нэгжийн борлуулалтын зардлыг хассан бодит үнэ цэнэ болон ашиглалтын үнэ цэний аль их нь байдаг. Ашиглалтын үнэ цэнийг тооцоходоо хөрөнгийн хувьд онцлог эрсдэл болон мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэний одоогийн зах зээлийн үнэлгээг тусгасан татварын өмнөх хувь хэмжээг ашиглан хөрөнгийг тасралтгүй ашигласнаас болон ашиглагдахаар тооцсон хугацааны эцэст данснаас хасах үед үүсэхээр хүлээгдэж буй тооцоолсон ирээдүйн мөнгөн урсгалын өнөөгийн үнэ цэнээр хэмждэг. Үнэ цэний бууралтын гарзыг хөрөнгө эсвэл мөнгөн хөрөнгө бий болгогч нэгжийн дансны үнэ нь нөхөгдөх дүнгээс хэтэрсэн үед хүлээн зөвшөөрдөг. Үнэ цэний бууралтын гарзыг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

Ажилчдын тэтгэвэр, тэтгэмж, урамшуулал

(i) Тодорхой шимтгэл бүхий тэтгэвэр, тэтгэмжийн хөтөлбөр

Хуулийн дагуу Монгол Улсад үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа компаниуд нь нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалыг зохих ёсоор төлөх ёстой бөгөөд уг зардлыг гарсан тухайн үед нь орлогын тайланд зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Гадаад валютаар хийгдсэн гүйлгээ

Гадаад валютаар гарсан ажил гүйлгээг тухайн өдрийн албан ханшаар төгрөгт хөрвүүлж, төгрөг валютаар давхар бүртгэдэг. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн хөрөнгө болон өр төлбөрийг тайлагналын өдрийн хаалтын ханшаар төгрөг руу хөрвүүлэн илэрхийлнэ. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн ба бодит үнэ цэнээрээ хэмжигдсэн мөнгөн бус хөрөнгө, өр төлбөрийг уг бодит үнэ цэнийг тодорхойлсон өдрийн албан ханшаар үйл ажиллагааны валют руу хөрвүүлэн илэрхийлдэг. Борлуулах боломжтой өмчийн хэрэглүүрийн дахин хөрвүүлэлтээс үүссэн гадаад валютын ханшийн зөрүүнээс бусад тохиолдолд гадаад валютын дахин хөрвүүлэлтийн ханшийн зөрүүг ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрч, санхүүгийн өр төлбөрийг гадаад үйл ажиллагаа дахь цэвэр хөрөнгө оруулалтын баталгаа болгон эсвэл бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд мөнгөн урсгалын баталгаа болгон хүлээн зөвшөөрнө. Гадаад валютаарх түүхэн өртгөөрөө хэмжигдсэн мөнгөн бус зүйлсийг ажил гүйлгээ гарсан өдрийн валютын ханшаар тайлагнадаг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Нөөц ба болзошгүй өр төлбөр

Компани нь өнгөрсөн үйл явдлын үр дүнд өнөөгийн хуулиар хүлээсэн эсвэл үүсмэл үүрэг хариуцлага хүлээсэн, уг үүрэг хариуцлагын төлбөрийг барагдуулахад эдийн засгийн өгөөж бүхий нөөц шаардлагатай гэдэг нь тодорхой болсон ба үүрэг хариуцлагын дүнг найдвартай тооцоолох боломжтой болсон үед санхүүгийн байдлын тайланд нөөцийг хүлээн зөвшөөрдөг.

Нөөцийн хамгийн сайн тооцооллыг хийхийн тулд үйл явдал, нөхцөл байдлын хүрээлэн байгаа эрсдэл, тодорхойгүй байдал зэргийг харгалзаж үзэх ёстой. Мөнгөний цаг хугацааны үнэ цэнэ нь материаллаг нөлөөтэй бол нөөцийн дүн нь ирээдүйд хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалын өнөөгийн үнэ цэнэ байдаг.

Нөөцийн төлбөрийг барагдуулахад шаардагдах зарлагыг бүхэлд нь эсвэл зарим хэсгийг нь өөр нэг талаас нөхөн авахаар хүлээгдэж байгаа үед, хэрэв Компани үүрэг хариуцлагынхаа дагуу төлбөрийг барагдуулсан үед нөхөн олговор хүлээн авах нь тодорхой байх нөхцөлд л зөвхөн нөхөн олговрыг хүлээн зөвшөөрөх ёстой. Нөхөн олговрыг тусад нь хөрөнгө гэж үздэг.

Нөөцийн дүнг тайлангийн хугацааны эцэс бүрд шалгаж, тайлангийн үеийн хамгийн сайн тооцооллыг тусгахын тулд тохируулж байдаг. Хэрэв үүрэг хариуцлагын төлбөрийг барагдуулахад шаардагдах эдийн засгийн өгөөж бүхий нөөцийн гадагшлах урсгал нь магадлал багатай бол нөөцийн дүнг буцаадаг.

Орлого хүлээн зөвшөөрөлт

Компани нь 5 алхамт арга хандлагыг хэрэгжүүлсэн:

- Алхам 1: Харилцагчтай байгуулсан гэрээг тодорхойлох
- Алхам 2: Гэрээний тусдаа гүйцэтгэлийн үүргүүдийг тодорхойлох
- Алхам 3: Ажил гүйлгээний үнийг тодорхойлох
- Алхам 4: Ажил гүйлгээний үнийг тусдаа гүйцэтгэлийн үүргүүдэд хуваарилах
- Алхам 5: Гүйцэтгэлийн үүрэг бүр хангагдсан үед орлогыг хүлээн зөвшөөрөх

“Гэрээ” гэдэг нь хоёр ба түүнээс дээш этгээдийн хооронд хүчин төгөлдөр эрх болон үүрэг үүсэх үйл явц юм. СТОУС 15-ын хүрээнд харилцагчтай байгуулсан гэрээ нь хуулийн дагуу хүчин төгөлдөр бөгөөд мөн дараах бүх шаардлагыг хангасан байхыг хэлнэ:

- Гэрээ нь батлагдсан ба талууд гэрээгээрх хүлээсэн үүргээ ухамсарласан;
- Бараа эсвэл үйлчилгээг эзэмших эрх болон төлбөрийн нөхцөлийг тодорхойлох боломжтой;
- Гэрээ нь арилжааны шинж чанартай; ба
- Гэрээний төлбөрийг цуглуулах магадлалтай.

Харилцагчид хүрэх үйлчилгээг гэрээнд тодорхой заасан байх ба гүйцэтгэлийн үүрэг гэж үзнэ.

Гүйцэтгэлийн үүрэг гэдэг нь өөр хоорондоо ялгаатай бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг нийлүүлэх үүргийг хэлнэ.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Орлого хүлээн зөвшөөрөлт, үргэлжлэл

Орлогыг хэмжихдээ харилцагчтай байгуулсан гэрээнд заасан дүнд суурилна. Компани бараа бүтээгдэхүүнийг хянах хяналт шилжсэн үед болон харилцагчид үзүүлэх гүйцэтгэлийн үүргээ биелүүлсэн үед орлого хүлээн зөвшөөрдөг. Харилцагчид барааг хүлээлгэн өгөх эсвэл компанийн байрнаас харилцагч барааг авах үед хяналт нь шилжсэн гэж үздэг

- Гүйцэтгэлийн үүргийн шинж чанар, биелэгдэх цаг хугацаа, төлбөрийн гол нөхцөлүүд: Харилцагчийн худалдан авалтыг баталгаажуулах үндсэн хэлбэр нь худалдан авалтын захиалга юм. Харилцагчид барааг хүлээлгэн өгөх эсвэл компанийн байрнаас харилцагч барааг ирж авах үед хяналт шилждэг. Компанийн харилцагчдыг жижиглэн худалдааны харилцагчид, зах болон бөөний төвүүд, хөдөө орон нутгийн гэрээт борлуулагчид, сүлжээ дэлгүүрүүд, нэрийн дэлгүүрүүд, агуулах худалдаа, үзэсгэлэн гэж ангилдаг. Компани харилцагчдын шинж чанараас хамаарсан төрөл бүрийн хөнгөлөлт, урамшууллыг олгодог. Гэрээгээр тохиролцсон тоо хэмжээ болон үнийн дүнгээс хамаарсан нөхцөлт хөнгөлөлт, урамшуулал үүнд хамаарна. Нөхцөлт хөнгөлөлтийг нөхцөл биелэх боломжийг тооцоолсон дүнгээр хүлээн зөвшөөрдөг. Тайлант хугацааны эцэст тухайн өдөр хүртэлх бодит үр дүн эсвэл хүлээгдэж буй хөнгөлөлтийн дүнгээр шимтгэлийн өглөгийг хүлээн зөвшөөрдөг. Нэхэмжлэлийг тухайн цаг үед гаргадаг.
- Орлого хүлээн зөвшөөрөлт: Бараа бүтээгдэхүүний хяналт шилжиж, харилцагчид үзүүлэх гүйцэтгэлийн үүргээ биелүүлсэн үед орлогыг хүлээн зөвшөөрдөг. Гүйцэтгэлийн үүрэг нь орлого хүлээн зөвшөөрөх бүртгэлийн суурь юм. Үйлдвэрийн нэр бүтээгдэхүүний борлуулалтыг гүйцэтгэлийн үүрэг гэж үзнэ. Гэрээний үнэ нь харилцагчид барааг хүлээлгэн өгсний хариуд авахаар хүлээгдэж буй дүн юм. Компани харилцагчид барааг хүлээлгэн өгөх замаар хяналтыг шилжүүлэх үед орлогыг хүлээн зөвшөөрнө. Харилцагч тухайн бүтээгдэхүүнийг захиран зарцуулах эрхтэй болсон үед болон бүтээгдэхүүнээс үр ашгийг хүртэх боломжтой болсон үед хяналтыг шилжсэн гэж үзнэ. Харилцагчид барааг хүлээлгэн өгөх үед хяналт шилжсэн гэж үздэг. Орлогыг гэрээнд заасан үнийн дүнгээс буцаалт, хөнгөлөлт, борлуулалтын татварыг хассан цэвэр дүнгээр хүлээн зөвшөөрдөг.

Бүтээгдэхүүн/ үйлчилгээний төрөл	Нөлөө бүхий төлбөрийн нөхцөлийг оруулсан үүргийн шинж чанар ба цаг хугацааны гүйцэтгэл	СТОУС 15-ын дагуу орлогын хүлээн зөвшөөрөлт
Бэлэн бүтээгдэхүүн борлуулалтын орлого	Компани нь салат, өргөст хэмх, компот, нухаш, ундаа болон зөгийн бал зэрэг бэлэн бүтээгдэхүүнийг худалдан авагчид борлуулж, худалдан авагч түүнийг хэрэглэгчдэд худалдаалан үр ашиг хүртдэг. Миний дэлгүүр, Номин, Скайхапермаркет, Сансар гэх мэт томоохон худалдааны төв, дэлгүүрт бүтээгдэхүүнийг нийлүүлэхдээ харилцагчтай гэрээ байгуулдаг. Гэрээний дагуу харилцагч нь компанид ажил үйлчилгээг үзүүлж бүтээгдэхүүн нийлүүлэлтийн тооцоо нийлсэн актад үндэслэн нэхэмжлэлийг харилцагч руу илгээж баталгаажуулсанаар тухайн сарын гэрээний үүрэг хангагдана.	Бараа бүтээгдэхүүний хяналт шилжиж, харилцагчид үзүүлэх гүйцэтгэлийн үүргээ биелүүлсэн үед орлогыг хүлээн зөвшөөрдөг. Гүйцэтгэлийн үүрэг нь орлого хүлээн зөвшөөрөх бүртгэлийн суурь юм. Бэлэн бүтээгдэхүүний борлуулалтыг гүйцэтгэлийн үүрэг гэж үзнэ. Гэрээний үнэ нь харилцагчид барааг хүлээлгэн өгсний хариуд авахаар хүлээгдэж буй дүн юм

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Хувьцаат капитал

(i) Энгийн хувьцаа

Энгийн хувьцааг эздийн өмчийн хэсэгт ангилж, бүртгэдэг. Энгийн хувьцаа нэмж гаргахтай холбоотой нэмэгдэл зардлыг татварын нөлөөллийн дараах цэвэр дүнгээр нь эздийн өмчийн бууралтаар хүлээн зөвшөөрдөг.

(ii) Хуримтлагдсан ашиг

Хуримтлагдсан ашиг нь компанийн өмчийн эздэд ногдох ашгаас зарласан ногдол ашгийг хассан дүн болно. Стандартад шилжилтийн шаардлагын дагуу нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтөөс үүссэн нөлөөллийг хуримтлагдсан ашигт бүртгэдэг.

(iii) Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн нөөц

Компани үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгийн дансны үнэ дахин үнэлгээний үр дүнд өссөн бол бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрсөн өсөлтийн дүнг энэ дансанд хуримтлуулан бүртгэнэ. Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл дансыг бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрсөн дахин үнэлгээний нэмэгдлийн зөрүү - өсөлт, үнэ цэний бууралтын гарзын буцаалтын дүнгээр нэмэгдүүлнэ. Харин бусад дэлгэрэнгүй орлогоор хүлээн зөвшөөрсөн дахин үнэлгээний нэмэгдлийн зөрүү - бууралт, үнэ цэний бууралтын гарз, хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нэмэгдлийн дүнгээр энэ дансыг бууруулна.

Санхүүгийн орлого ба санхүүгийн зардал

Санхүүгийн орлого нь хөрөнгө оруулалтаас хүлээн авсан хүүгийн орлого, борлуулах боломжтой санхүүгийн хөрөнгө борлуулснаас олсон олз, ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрөгдөн санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэний өөрчлөлт, гадаад валютын олз зэргээс бүрдэнэ. Хүүгийн орлогыг үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хуримтлуулан хүлээн зөвшөөрдөг.

Санхүүгийн зардал нь зээлийн хүүгийн зардал, нөөцийн хөнгөлөлтийн буцаалт, ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрсөн санхүүгийн хөрөнгийн бодит үнэ цэний өөрчлөлт болон гадаад валютын гарз зэргээс бүрдэнэ. Зээлийн хүүгийн зардлуудыг үр ашигт хүүгийн аргыг ашиглан, дэлгэрэнгүй орлогын тайланд ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрдөг.

Орлогын албан татвар

Орлогын албан татварын зардал нь тайлант жилийн татвар болон хойшлогдсон татвараас бүрддэг. Тайлант жилийн татвар болон хойшлогдсон татварыг эздийн өмч эсвэл бусад дэлгэрэнгүй орлогоор шууд хүлээн зөвшөөрөхөөс бусад тохиолдолд дэлгэрэнгүй орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрч, бүртгэдэг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Орлогын албан татвар, үргэлжлэл

(i) Тайлант үеийн татвар

Тайлант үеийн татвар гэдэг нь өмнөх жилүүдийн татварын өрийн тохируулга болон тайлант үеийн эцэст хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байсан эсвэл мөрдөгдөж байгаа татварын хувь хэмжээг ашиглан тухайн жилийн татвар ногдох ашиг, татварын алдагдалд суурилан хүлээгдэж буй татварын өр эсвэл авлага юм. Татвар ногдох ашигийг тооцоходоо ирээдүйн тайлант үеийн татвар ногдох ашиг (татварын алдагдал)-ийг тодорхойлоход хэрэглэгдэх татвар ногдох орлого эсвэл татвараас хасагдах зардлаар тооцогдох түр зөрүү, мөн нягтлан бодох бүртгэлийн ашгийн татвар ногдохгүй орлого, татвараас хасагдахгүй зардал зэргийг харгалзан үздэггүй учраас татвар ногдох ашиг нь нягтлан бодох бүртгэлийн ашгаас ялгаатай байдаг

(ii) Хойшлогдсон татвар

Хойшлогдсон татварыг хөрөнгө, өр төлбөрийн аргыг ашиглан хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг бөгөөд энэ арга нь санхүүгийн тайлангийн зорилгоор хөрөнгө, өр төлбөрийн дансны үнэ болон татварын зорилгоор ашиглагдах дүн хоёрын хоорондох түр зөрүүнд үндэслэдэг. Бүх татвар ногдох түр зөрүүнд хойшлогдсон татварын өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрнө. Хэрэгжүүлэхүйц татвар ногдуулах орлого олох боломжтой хүрээнд хасагдах бүх түр зөрүүний хувьд хойшлогдсон татварын хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрнө.

Гэхдээ дараах түр зөрүүнүүдэд хойшлогдсон татварыг хүлээн зөвшөөрөхгүй гүүдвиллийн анхдагч хүлээн зөвшөөрөлт, эсвэл бизнесийн нэгдэл биш бөгөөд ажил гүйлгээ гарах үед нягтлан бодох бүртгэлийн ашиг болон татвар ногдох ашиг/татварын алдагдлын аль алинд нөлөөлөхгүй ажил гүйлгээн дэх хөрөнгө буюу өр төлбөрийн анхдагч хүлээн зөвшөөрөлт. Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг тайлант хугацааны эцэс бүрд дахин хянаж үздэг ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийн бүх эсвэл зарим өгөөжийг хүртэх хангалттай хэмжээний татвар ногдох ашиг олох магадлал үгүй болох үед компани хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг бууруулдаг.

Тайлант үеийн эцсээр хүчин төгөлдөр болсон эсвэл хүчин төгөлдөр мөрдөж байгаа татварын хувь хэмжээ (татварын хууль)-нд үндэслэн хөрөнгө нь хэрэгжих буюу өр төлбөрийг төлөх тайлант үед мөрдөгдөхөөр хүлээгдэж буй татварын хувь хэмжээгээр хойшлогдсон татварын хөрөнгө болон өр төлбөрийг хэмждэг. Тайлант үеийн эцэст компани нь хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг нөхөх буюу барагдуулах арга хэлбэрээс үүсэж байгаа татварын үр нөлөөг хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хойшлогдсон татварын хөрөнгийн хэмжилтэд тусгадаг.

Компани нь тайлант үеийн татварын өр төлбөрийг тайлант үеийн татварын хөрөнгөөр суутган тооцох хууль ёсны хүчин төгөлдөр эрхтэй байх, орлогын татвараар тооцоо хийдэг ижил татварын албатай харьцдаг ба тайлант үеийн татварын өр төлбөр болон хөрөнгийг цэвэр сууриар барагдуулахаар төлөвлөсөн тохиолдолд хойшлогдсон татварын өр төлбөр болон хөрөнгийг цэвэр дүнгээр тооцдог. Хэрэв ногдол ашиг төлөлттэй холбоотойгоор нэмэлт орлогын албан татварын зардал үүссэн бол уг орлогын албан татварын зардлыг ногдол ашгийн төлөлттэй холбоотой өр төлбөрийг хүлээн зөвшөөрөх үед орлогын албан татварын зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн материаллаг бодлогууд, Үргэлжлэл

Тайлагналын дараах үйл явдал

Компанийн тайлант өдрийн байдлаарх санхүүгийн байдлын тухай нэмэлт мэдээллээр хангах жилийн эцсийн дараах үйл явдлууд (залруулах үйл явдал) нь санхүүгийн тайланд тусгагдсан. Залруулах шаардлагагүй жилийн эцсийн дараах үйл явдал нь материаллаг бол санхүүгийн тайлангийн тодруулгад толилуулсан.

Холбоотой талууд

(i) Аливаа хувь хүн эсвэл түүний гэр бүлийн ойр дотнын гишүүнийг дараах тохиолдолд компанитай холбоотой гэж үзнэ:

- Компанийг хянадаг эсвэл хамтран хянадаг
- Компанид мэдэгдэхүйц нөлөөлөлтэй
- Компанийн эсвэл түүний толгой компанийн тэргүүлэх удирдлагын гишүүн бол.

(ii) Дараах нөхцөлүүдийн аль нэг нь хангагдаж байвал тухайн аж ахуйн нэгж компанитай холбоотой гэж үзнэ:

- Тухайн аж ахуйн нэгж болон компани нь нэг компанийн бүрэлдэхүүнд багтаж байвал (өөрөөр хэлбэл, толгой компани, охин компани болон нэг толгой компанид хамаардаг охин компаниуд бүгд бусадтайгаа холбоотой);
- Нэг аж ахуйн нэгж нь нөгөө аж ахуйн нэгжийн хараат компани эсвэл хамтын хяналттай компани бол (эсвэл нөгөө аж ахуйн нэгжийг багтаасан компанийн нэг аж ахуйн нэгжийнх нь хараат эсвэл хамтын хяналттай компани бол);
- Хоёр аж ахуйн нэгж хоёулаа гуравдагч талын хамтын хяналттай компани бол;
- Нэг аж ахуйн нэгж нь гуравдагч талын хамтын хяналттай компани ба харин нөгөө аж ахуйн нэгж нь уг гуравдагч талын хараат компани бол;
- Тухайн аж ахуйн нэгж нь компани эсвэл түүнтэй холбоотой аж ахуйн нэгжийн аль нэгнийх нь ажилчдын тэтгэвэр тэтгэмжид зориулсан ажил эрхлэлтийн дараах тэтгэмжийн төлөвлөгөө бол;
- (i)- тодорхойлсон хувь хүн тухайн аж ахуйн нэгжид хяналт тавьдаг эсвэл хамтран хянадаг бол;
- (i)-д тодорхойлсон хувь хүн тухайн аж ахуйн нэгжид мэдэгдэхүйц нөлөөтэй эсвэл уг аж ахуйн нэгж (эсвэл түүний толгой компанийн)-ийн тэргүүлэх удирдлагын гишүүн бол.

Хувь хүний гэр бүлийн ойр дотнын гишүүд гэдэг нь компанитай ажил хэргийн харилцаанд орох явцад хувь хүнд нөлөөлөх эсвэл түүний нөлөөнд автаж болзошгүй гэр бүлийн гишүүд юм.

4. Тайлант хугацаанд мөрдөгдөж эхэлсэн нягтлан бодох бүртгэлийн шинээр гарсан стандартууд болон стандартын нэмэлт өөрчлөлтүүд

Компани тайлант онд 2024 оны 01-р сарын 01-ний өдрөөс эхлэх нягтлан бодох бүртгэлийн хугацаанд хүчин төгөлдөр мөрдөгдөх хэд хэдэн СТОУС-ын нэмэлт өөрчлөлт болон, Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын зөвлөлөөс шинээр гаргасан тайлбар, тодруулгуудыг хэрэгжүүлсэн.

Дараах стандартын нэмэлт өөрчлөлтүүд 2024 оны 01-р сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн боловч компанид мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлээгүй байна.

Хэрэгжиж эхэлсэн хугацаа	Шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд
2024 оны 01 дүгээр сарын 01	<ul style="list-style-type: none"> • НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт - Эргэлтийн ба Эргэлтийн бус өр төлбөрийн ангилал • НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт- Шалгуур үзүүлэлт бүхий эргэлтийн бус өр төлбөр • СТОУС 16-ийн нэмэлт өөрчлөлт - Борлуулаад буцаан түрээслэх ажил гүйлгээний түрээсийн өр төлбөр • НББОУС 7 болон СТОУС 7-ийн нэмэлт өөрчлөлт - Бэлтгэн нийлүүлэгчийн санхүүжилтийн тохиролцоо

5. Батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй СТОУС, Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудад орсон шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд

Нягтлан бодох бүртгэлийн хэд хэдэн шинэ стандартууд нь 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-ээс хойших тайлант жилүүдэд хэрэгжиж эхлэх бөгөөд мөрдөгдөж эхлэх хугацаанаас нь өмнө хэрэгжүүлэхийг зөвшөөрсөн. Гэхдээ Компани санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ дараах шинэ эсвэл нэмэлт өөрчлөлт орсон стандартуудыг хэрэгжүүлж эхлээгүй байна.

Хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлэх огноо	Нягтлан бодох бүртгэлийн шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд
2025 оны 01 дүгээр сарын 01	<ul style="list-style-type: none"> • Арилжаалагдах боломж бага – НББОУС 21-ийн нэмэлт өөрчлөлтүүд
2026 оны 01 дүгээр сарын 01	<ul style="list-style-type: none"> • Санхүүгийн хэрэглүүрийн ангилал ба хэмжилт – СТОУС 9 болон СТОУС 7-ийн нэмэлт өөрчлөлтүүд • СТОУС Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудын жил бүрийн сайжруулалт – 11-р хэвлэл
2027 оны 01 дүгээр сарын 01 Сонголттойгоор мөрдөх боломжтой / мөрдөх хугацааг тодорхойгүйгээр хойшлуулан	<ul style="list-style-type: none"> • СТОУС 18 Санхүүгийн тайлангийн толилуулга ба тодруулга • СТОУС 19 Олон нийтийн үүрэг хариуцлага хүлээгээгүй охин компаниуд: Тодруулга • Хөрөнгө оруулагч болон түүний хараат эсвэл хамтарсан компани хоорондын борлуулалт болон хувь оруулсан хөрөнгө – СТОУС 10 болон НББОУС 28-ын нэмэлт өөрчлөлтүүд

5. Батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй СТОУС, Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартуудад орсон шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд, Үргэлжлэл

СТОУС 18 Санхүүгийн Тайлангийн Толилуулга ба Тодруулга

2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ээс эхлэх болон түүнээс хойших тайлант жилүүдэд СТОУС 18 нь НББОУС 1 Санхүүгийн тайлангийн толилуулга стандартыг орлоно. Шинэ стандартаар дараах үндсэн шинэ шаардлагуудыг танилцуулсан.

- Компаниуд бүх орлого, зардлыг ашиг, алдагдлын тайланд үйл ажиллагаа, хөрөнгө оруулалт, санхүүжилт, зогсоосон үйл ажиллагаа болон орлогын татвар гэсэн таван үндсэн төрөлд ангилах шаардлагатай. Компаниуд мөн шинээр тодорхойлсон үйл ажиллагааны ашгийн дүнг толилуулах шаардлагатай болсон. Компанийн цэвэр ашгийн дүн өөрчлөгдөхгүй.
- Удирдлагын тодорхойлсон гүйцэтгэлийн хэмжүүр (“УТГХ”) нь санхүүгийн тайланд тусдаа тодруулгаар толилуулагдана.
- Санхүүгийн тайланд мэдээллийг хэрхэн бүлэглэх талаар дэлгэрэнгүй удирдамж гарсан.

Түүнээс гадна, үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээг шууд бус аргаар толилуулж байгаа тохиолдолд компаниуд мөнгөн гүйлгээний тайланг үйл ажиллагааны ашгийн дүнгээс эхлэх шаардлагатай.

Компани шинэ стандартын, ялангуяа Компанийн ашиг, алдагдлын тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлангийн бүтэц болон УТГХ-ээр шаардсан нэмэлт тодруулгын нөлөөг үнэлэх шатандаа явж байна. Мөн Компани санхүүгийн тайлангийн мэдээллийг хэрхэн цаашид бүлэглэх, тэр дундаа одоогоор 'бусад' гэж тэмдэглэсэн зүйлүүдэд үзүүлэх нөлөөллийг үнэлж байна.

6. Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Банк дахь хадгаламж	756,756,420.03	19,207,670,518.69
Банк дахь мөнгө	21,444,462.74	355,273,166.45
Касс дахь мөнгө	5,104,995,672.37	500,000,000.00
Мөнгөн хөрөнгийн үнэ цэний бууралт	-	-
Мөнгөн хөрөнгийн цэвэр дансны дүн	<u>5,883,196,555.14</u>	<u>20,062,943,685.14</u>

Хадгаламжийн данс нь “Зарлага гаргах эрхтэй хугацаатай хадгаламж”-аас бүрдэж байна. Уг хадгаламжийн үндсэн нөхцөл нь хадгалуулагч нь хадгаламж дахь мөнгөн хөрөнгийн хадгаламжийн дансны доод үлдэгдэл хүртэлх дүнгээр хэсэгчлэн зарлагын гүйлгээ хийж болно.

Банк нь хадгаламжийн данс болон харилцахын дансуудад 2024 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилд 193,116,564 төгрөгийн (2023 онд: 723,165,910 төгрөг) хүүний орлого олгосон (Тодруулга 12).

7. Дансны авлага

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Нийт дансны авлага	6,249,259,061.75	3,518,542,994.69
Хасах нь: Үнэ цэний бууралтын гарз	(531,766,044.28)	(357,764,761.61)
Нийт дансны цэвэр дүн	<u>5,717,493,017.47</u>	<u>3,160,778,233.08</u>

Борлуулалтаас үүссэн дансны авлага нь хүүгүй, ерөнхийдөө 60 хоногийн хугацаатай бөгөөд энэхүү хугацааг авлага бүрээр баталдаг. Авлагын дүнг нэхэмжилсэн дүнгээс үнэ цэний бууралтын алдагдлын санг хассанаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэгдэнэ.

Дансны авлагын насжилт	Нийт	Хугацаа хэтрээгүй	01-60 хоног	61-120 хоног	>120 хоног
2024 оны 12-р сарын 31	6,249,259,061.75	33,468,223.00	4,453,392,831.56	902,694,353.62	859,703,653.57
2023 оны 12-р сарын 31	3,518,542,994.69	388,050.00	2,935,490,860.58	417,762,467.39	164,901,616.72

Компани нь СТОУС 9-д заасан үнэ цэний хүлээгдэж буй алдагдлыг нөхөхөд бүтээгдэхүүний борлуулалтаас үүссэн авлагад хялбаршуулсан аргыг ашигладаг бөгөөд энэ нь бүх дансны авлагад хугацааны туршид хүлээгдэж буй алдагдлыг ашиглах боломжийг олгодог. Үнэ цэний хүлээгдэж буй алдагдлыг хэмжихэд дансны авлагын эрсдэлийн шинж чанар болон хугацаа хэтэрсэн өдрүүдэд үндэслэн бүлэглэсэн. Зээлийн хүлээгдэж буй алдагдалд мөн ирээдүйн мэдээллийг багтаасан болно.

Үнэ цэн бууралтын алдагдлын нөөцийн хөдөлгөөн дараах байдалтай байна:

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
01-р сарын 01-ээр	357,764,761.61	14,424,735.77
Тухайн жилийн зардал	205,360,114.99	343,340,025.84
Өмнөх үнэ цэнэ буурсан авлагын нөхөн төлөлт	(31,358,832.32)	-
12-р сарын 31-ээр	<u>531,766,044.28</u>	<u>357,764,761.61</u>

8. Бараа материал

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Бэлэн бүтээгдэхүүн	5,641,576,078.98	5,237,045,603.27
Түүхий эд материал	5,455,865,616.11	5,466,473,764.68
Хангамжийн материал	<u>1,329,828,608.32</u>	<u>748,160,967.47</u>
Нийт бараа материалын дүн	12,427,270,303.41	11,451,680,335.42
Үнэ цэний бууралт	-	-
Цэвэр дансны үнэ	<u>12,427,270,303.41</u>	<u>11,451,680,335.42</u>

Үйлдвэрлэж буй бүтээгдэхүүний өртгийг тооцоолохдоо “Дуусаагүй үйлдвэрлэл” дансаар дамжуулан тооцоолдог бөгөөд бүтээгдэхүүний өртөг тооцох стандарт өртгийн аргыг ашигладаг. Тайлангийн хугацааны эцэст гүйцэтгэлийн өртөг, стандарт өртгийн хэлбэлзлийг тооцоолж борлуулсан барааны өртөгт бүртгэдэг бөгөөд энэхүү хэлбэлзэл нь материаллаг бус байна. Бараа материалын дансанд насжилт өндөр удаан гүйлгээтэй бараа материал 1.1 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд дийлэнх нь ашиглалтад байгаа хангамжийн материал тул бараа материалын үнэ цэний бууралт тооцох шаардлагагүй гэж үзсэн.

9. Урьдчилгаа болон бусад авлага

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Урьдчилж гарсан зардал	5,905,084,187.66	3,523,613,221.11
Ажилчдаас авах авлага	443,856,747.38	359,989,829.05
Хүүгийн авлага	348,020,453.16	-
Холбоотой талаас авах авлага	135,000,000.00	-
Бусад	<u>13,698,846.63</u>	<u>8,368,920.75</u>
	6,845,660,234.83	3,891,971,970.91
Хасах нь: Үнэ цэнэ бууралтын гарз	-	-
	<u>6,845,660,234.83</u>	<u>3,891,971,970.91</u>
	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Санхүүгийн хөрөнгө	940,576,047.17	368,358,749.80
Санхүүгийн бус хөрөнгө	<u>5,905,084,187.66</u>	<u>3,523,613,221.11</u>
	<u>6,845,660,234.83</u>	<u>3,891,971,970.91</u>

2023 болон 2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар урьдчилгаа төлбөр болон бусад авлага нь баталгаагүй, хүүгүй, эргэн төлөлтийн тохирсон нөхцөлгүй.

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

10. Үндсэн хөрөнгө

2024 оны 12-р сарын 31-ээр	Газар	Барилга, байгууламж	Машин, тоног төхөөрөмж	Тавилга эд хогшил	Тээврийн хэрэгсэл	Компьютер дагалдах хэрэгсэл	Бусад хөрөнгө	Нийт
Өртөг								
2024 оны 1-р сарын 1-ээр	505,759,370.00	3,790,048,767.64	5,503,005,528.01	236,348,088.52	1,425,578,763.09	200,514,100.96	252,697,667.86	11,913,952,286.08
Худалдан авсан	153,238,800.00	-	3,437,025,507.67	58,294,028.08	264,081,909.09	41,235,136.38	133,107,948.65	4,086,983,329.87
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	2,127,908,032.00	9,113,406,601.96	1,067,297,271.48	-	-	-	-	12,308,611,905.44
Данснаас хассан	-	726,072,845.60	3,398,419,012.01	-	78,070,000.00	160,000.00	-	4,202,721,857.61
2024 оны 12-р сарын 31-ээр	2,786,906,202.00	12,177,382,524.00	6,608,909,295.15	294,642,116.60	1,611,590,672.18	241,589,237.34	385,805,616.51	24,106,825,663.78
Хуримтлагд-сан элэгдэл								
2024 оны 1-р сарын 1-ээр	-	658,837,955.86	2,606,829,600.52	76,599,310.58	334,133,061.79	125,054,698.42	113,008,757.33	3,914,463,384.50
Тухайн жилийн элэгдэл	-	223,035,272.38	748,931,910.48	25,946,211.21	156,459,462.30	26,669,243.84	40,262,220.82	1,221,304,321.03
Данснаас хассан	-	726,072,845.60	2,818,570,069.77	-	27,033,311.33	6,794.52	-	3,571,683,021.22
2024 оны 12-р сарын 31-ээр	-	155,800,382.64	537,191,441.23	102,545,521.79	463,559,212.76	151,717,147.74	153,270,978.15	1,564,084,684.31
Дансны цэвэр дүн	2,786,906,202.00	12,021,582,141.36	6,071,717,853.92	192,096,594.81	1,148,031,459.42	89,872,089.60	232,534,638.36	22,542,740,979.47

Дахин үнэлгээ

Компани нь үндсэн хөрөнгийн бүх ангиллын хөрөнгөнд дахин үнэлгээний аргыг ашигладаг. 2024 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдөр газар, барилга, байгууламж, машин, тоног төхөөрөмжийг дахин үнэлсэн ба бодит үнэ цэний хэмжилтийг Монгол Улсад үндсэн хөрөнгийн үнэлгээг хийж байсан туршлагатай, хараат бус үнэлгээний компани Бэсгэ ММ Үнэлгээ ХХК гүйцэтгэсэн

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

10. Үндсэн хөрөнгө, Үргэлжлэл

2023 оны 12-р сарын 31-ээр	Газар	Барилга, байгууламж	Машин, тоног төхөөрөмж	Тавилга эд хогшил	Тээврийн хэрэгсэл	Компьютер дагалдах хэрэгсэл	Бусад хөрөнгө	Нийт
Өртөг								
2023 оны 1-р сарын 1-ээр	20,097,290.00	3,790,048,767.64	5,284,347,209.07	226,864,373.89	1,090,092,238.87	129,454,593.97	229,154,879.86	10,770,059,353.30
Худалдан авсан	846,344,523.38	-	422,760,012.21	128,796,272.01	1,056,356,579.08	106,443,814.52	160,594,318.53	2,721,295,519.73
Дахин үнэлгээний нэмэгдэл	-	-	-	-	-	-	-	-
Данснаас хассан	360,682,443.38	-	204,101,693.27	119,312,557.38	720,870,054.86	35,384,307.53	137,051,530.53	1,577,402,586.95
2023 оны 12-р сарын 31-ээр	505,759,370.00	3,790,048,767.64	5,503,005,528.01	236,348,088.52	1,425,578,763.09	200,514,100.96	252,697,667.86	11,913,952,286.08
Хуримтлагдсан элэгдэл								
2023 оны 1-р сарын 1-ээр	-	507,351,938.89	2,237,794,116.26	69,749,978.89	268,614,905.04	122,097,889.34	89,785,127.19	3,295,393,955.61
Тухайн жилийн элэгдэл	-	151,486,016.97	538,030,092.63	62,695,380.44	239,811,325.65	35,294,498.40	102,367,055.32	1,129,684,369.41
Данснаас хассан	-	-	168,994,608.37	55,846,048.75	174,293,168.90	32,337,689.32	79,143,425.18	510,614,940.52
2023 оны 12-р сарын 31-ээр	-	658,837,955.86	2,606,829,600.52	76,599,310.58	334,133,061.79	125,054,698.42	113,008,757.33	3,914,463,384.50
Дансны цэвэр дүн	505,759,370.00	3,131,210,811.78	2,896,175,927.49	159,748,777.94	1,091,445,701.30	75,459,402.54	139,688,910.53	7,999,488,901.58

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

11. Биет бус хөрөнгө

	Программ хангамж		Барааны тэмдэгт		Нийт дүн	
	2024.12.31	2023.12.31	2024.12.31	2023.12.31	2024.12.31	2023.12.31
Өртөг						
1-р сарын 1-ээр	77,641,470.81	3,921,570.81	3,300,000,000.00		3,377,641,470.81	3,921,570.81
Худалдан авалт	12,505,000.00	73,719,900.00	-	3,300,000,000.00	12,505,000.00	3,373,719,900.00
Данснаас хассан	-	-	-	-	-	-
12-р сарын 31-ээр	<u>90,146,470.81</u>	<u>77,641,470.81</u>	<u>3,300,000,000.00</u>	<u>3,300,000,000.00</u>	<u>3,390,146,470.81</u>	<u>3,377,641,470.81</u>
Хорогдуулга						
1-р сарын 1-ээр	31,323,575.95	-	-	-	31,323,575.95	-
Тухайн жилийн хорогдол	39,070,904.60	31,323,575.95	-	-	39,070,904.59	31,323,575.95
12-р сарын 31-ээр	<u>70,394,480.55</u>	<u>31,323,575.95</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>70,394,480.54</u>	<u>31,323,575.95</u>
Цэвэр дансны үнэ	<u>19,751,990.26</u>	<u>46,317,894.86</u>	<u>3,300,000,000.00</u>	<u>3,300,000,000.00</u>	<u>3,319,751,990.26</u>	<u>3,346,317,894.86</u>

Барааны тэмдэгт: Газар Шим Үйлдвэр ХК нь Монгол Улсын Хууль зүй, Дотоод Хэргийн Сайдын 2012 оны А/59 дугаар тушаалын дагуу олгогдсон Монгол Улсын Барааны тэмдгийн №3579 дугаар бүхий гэрчилгээтэй “Барааны тэмдэг эзэмших эрх”-ийг өмнөх тайлант хугацаанд шилжүүлэн авсан байна.

12. Дуусаагүй барилга

Тайлант хугацаанд Дуусаагүй барилга нь 4,590,385,657.99 төгрөгөөр нэмэгдсэн. Компани нь төмс, хүнсний ногооны зорь, агуулах шинээр байгуулах зорилгоор 2023 оны 12-р сарын 27-ны өдөр ЗГС1605262433 дугаартай зээлийн гэрээ байгуулж, санхүүжилт хүлээн авч, дуусаагүй барилгын гүйцэтгэлийг ханган ажиллаж байна.

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Дуусаагүй барилга	4,725,484,084.21	135,098,426.22
Цэвэр дансны үнэ	<u>4,725,484,084.21</u>	<u>135,098,426.22</u>

13. Дансны болон бусад өглөг

	Тод.	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын өглөг	(а)	481,484,796.46	239,523,996.98
Цалингийн өглөг	(б)	339,000,093.37	205,159,064.84
Бараа ажил үйлчилгээ нийлүүлэгч гадаадын хувь хүмүүст өгөх өглөг	(в)	189,081,250.83	1,284,045.66
Хувь хүний орлогын албан татвар өглөг	(г)	164,904,555.85	100,071,969.67
Бараа ажил үйлчилгээ нийлүүлэгч хувь хүмүүст өгөх өглөг		153,030,197.07	87,145,107.54
Бараа ажил үйлчилгээ нийлүүлэгч дотоод байгууллагад өгөх өглөг		81,729,261.76	244,917,350.40
Бусад өглөг		56,303,013.23	54,612,494.00
Нийт өглөгийн дүн		<u>1,465,533,168.57</u>	<u>932,714,029.09</u>

Компанийн бүртгэлтэй өр төлбөрүүд нь тогтоосон эргэн төлөх хуваарьгүй бөгөөд хүүгүй болно.

- а) Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар нь борлуулалтад ногдсон албан татвар бөгөөд борлуулалтын хугацаанаас хамааран төлөгдөх хуулийн хугацаатай. Татварын өр жилийн эцэст өссөн нь борлуулалт өндөр байсантай холбоотой.
- б) Цалингийн өглөг өндөр гарсан нь үйлдвэр өргөтгөл болон үндсэн ажилчдын орон тоо өссөнтэй холбоотой байна.
- в) 2024 онд гадаад харилцагчдад төлөх өр төлбөр өссөн нь үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж худалдан авах үйл ажиллагаатай холбоотой
- г) Дээр цалингийн хэсэгт (б)-ийн тодотголын мөн адил хувь хүний орлогын албан татварын өр төлбөр өссөн нь компанийн ажилчдын тоо өссөнтэй мөн холбоотой.

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

14. Зээл

	Дуусах хугацаа	Хүү	2024.12.31	2023.12.31
Зээл				
Зээл 1: Голомт банк ХК – төгрөгийн зээл	5/29/2025	24.00%	368,961,180.68	1,165,083,735.57
Зээл 2: Голомт банк ХК – төгрөгийн зээл	6/14/2025	18.00%	646,074,463.09	1,813,402,808.54
Зээл 3: Голомт банк ХК – төгрөгийн зээл	6/14/2028	19.00%	1,429,785,817.61	1,499,541,244.29
Зээл 4: Голомт банк ХК – төгрөгийн зээл	12/25/2028	19.00%	3,175,800,717.37	2,843,017,317.97
Хуримтлагдсан хүүний өглөг			10,556,164.38	-
			5,631,178,343.12	7,321,045,106.37

Зээл 1:

2018 оны 5-р сарын 29-ний өдөр Компани нь дарсан ногоо, дулааны аргаар боловсруулсан ногооны салатны нэмүү өртгийн сүлжээг өртгөх төслийн зорилгоор жилийн 24 хувийн хүүтэй, ЗГС1605138846 дугаартай зээлийн гэрээ байгуулсан. 2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар зээлийн үлдэгдэл 383,333,333.70 төгрөг байна. Монгол Улсын Сангийн Яам нь зээлдэгчид Хөдөө Аж Ахуйн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчид, Хоршоодын нэмүү өртгийн сүлжээний хөрөнгө оруулалтыг дэмжих бодлогын хүрээнд, нийт зээлийн хүүгээс 16 хувийг нь хөнгөлж, дэмжлэг үзүүлсэн.

Зээл 2:

2023 оны 6-р сарын 15-ны өдөр Компани нь хүнсний боловсруулах үйлдвэрийн үйл ажиллагааг тогтвортой явуулахад эргэлтийн хөрөнгөөр дэмжих зорилгоор жилийн 18 хувийн хүүтэй, ЗГС1605247599 дугаартай зээлийн гэрээ байгуулсан. 2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар зээлийн үлдэгдэл 666,666,666.68 төгрөг байна. Монгол Улсын Хүнс Хөдөө Аж Ахуй, Хөнгөн Үйлдвэрийн Яам ("ХХААХҮЯ") нь Компанид хүнсний болон хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг дэмжих бодлогын хүрээнд, нийт зээлийн хүүгээс 13 хувийг нь хөнгөлж, дэмжлэг үзүүлсэн.

Зээл 3:

2023 оны 6-р сарын 15-ны өдөр Компани нь хүнсний боловсруулах үйлдвэрийн үйл ажиллагааг тогтвортой явуулахад эргэлтийн хөрөнгөөр дэмжих зорилгоор жилийн 19 хувийн хүүтэй, ЗГС1605247599 дугаартай зээлийн гэрээ байгуулсан. 2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар зээлийн үлдэгдэл 1,749,999,999.98 төгрөг байна. Монгол Улсын Хүнс Хөдөө Аж Ахуй, Хөнгөн Үйлдвэрийн Яам ("ХХААХҮЯ") нь Компанид хүнсний болон хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг дэмжих бодлогын хүрээнд, нийт зээлийн хүүгээс 13 хувийг нь хөнгөлж, дэмжлэг үзүүлсэн.

Зээл 4:

2023 оны 12-р сарын 27-ний өдөр Компани нь Төмс, хүнсний ногооны зоорь, агуулах шинээр байгуулах зорилгоор жилийн 19 хувийн хүүтэй, ЗГС1605262433 дугаартай зээлийн гэрээ байгуулсан. 2024 оны 12-р сарын 31-ний байдлаар зээлийн үлдэгдэл 4,000,000,000.00 төгрөг байна. Монгол Улсын Хүнс Хөдөө Аж Ахуй, Хөнгөн Үйлдвэрийн Яам ("ХХААХҮЯ") нь Компанид хүнсний болон хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг дэмжих бодлогын хүрээнд, нийт зээлийн хүүгээс 13 хувийг нь хөнгөлж, дэмжлэг үзүүлсэн.

14. Зээл, Үргэлжлэл

Ашиг, алдагдлын тайланд хүлээн зөвшөөрөгдсөн дүн:

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Зээлийн хүү	715,788,699.46	596,118,310.16

15. Хөнгөлөлттэй зээлд тооцоологдсон хойшлогдсон орлого

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
ХХААХҮЯ-1	70,911,415.70	141,822,831.40
ХХААХҮЯ-2	71,261,206.96	142,522,413.92
ХХААХҮЯ-3	1,037,205,199.24	1,697,942,981.68
12 дугаар сарын 31-ны байдлаар	<u>1,179,377,821.90</u>	<u>1,982,288,227.00</u>

Уг дансны хөдөлгөөн дараах байдлаар байна:

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
1 дүгээр сарын 1	1,982,288,227.00	365,679,000.00
Зээлийн хүүний тэтгэмжийг ахин тооцоолсны дараа зээлд шилжүүлэх	-	2,029,908,110.90
Тухайн жилийн хорогдол	802,910,405.06	413,298,883.90
12 дугаар сарын 31	<u>1,179,377,821.94</u>	<u>1,982,288,227.00</u>
Богино хугацаат	514,083,918.53	785,642,715.20
Урт хугацаат	665,293,903.41	1,196,645,512.05

16. Хувьцаат капитал

2024 оны 12-р сарын 31-ний болон 2023 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр Компанийн эрх бүхий гаргасан нийт хувьцаа нь 0.11 төгрөгийн үнэтэй 1,197,113,207 хувьцаа байна. Энгийн хувьцаа эзэмшигч нь тухай бүр зарласан ногдол ашиг авах эрхтэй бөгөөд компанийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурал дээр нэг хувьцаанд нэг саналын эрхтэй. Бүх энгийн хувьцаанууд нь Компанийн үлдэгдэл хөрөнгийн хувьд ижил байр суурь эзэлдэг.

17. Нэмж төлөгдсөн капитал

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Нэмж төлөгдсөн капитал	9,848,102,471.07	9,848,102,471.07
Дүн	<u>9,848,102,471.07</u>	<u>9,848,102,471.07</u>

Компани нь 2023 оны 4 дүгээр сард нээлттэй хувьцаат компани болж Монгол улсын хөрөнгийн биржид бүртгэгдсэн. Нийт эргэлтэд байгаа энгийн хувьцааны 16.54 хувь буюу 198,113,207 ширхэг олон нийтэд санал болгон нийт 10.5 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалт татан төвлөрүүлэхтэй холбоотой нэрлэсэн үнээс илүү төлөгдсөн дүнгээс хувьцаа гаргалттай холбоотой зардлыг хассан дүнгээр нэмж төлөгдсөн капиталыг хүлээн зөвшөөрсөн.

18. Борлуулалтын орлого

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Үйлчлүүлэгчтэй хийсэн гэрээнээс олсон орлого Борлуулалт	41,071,890,186.85	34,312,209,540.87
	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Орлого хүлээн зөвшөөрөх хугацаа Тодорхой хугацааны турш шилжүүлсэн бараа, ажил үйлчилгээ	<u>41,071,890,186.85</u>	<u>34,312,209,540.87</u>
	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Үндсэн газар зүйн бүс Орон нутаг Улаанбаатар хот	3,850,672,775.49 37,221,217,411.36	4,243,408,465.32 30,068,801,075.55
Нийт үйлчлүүлэгчтэй хийсэн гэрээнээс олсон орлого	<u>41,071,890,186.85</u>	<u>34,312,209,540.87</u>

Тайлант хугацааны эхэнд гэрээний өр төлбөрт тусгагдсан тайлант хугацаанд хүлээн зөвшөөрөгдсөн орлогын дүн болон өмнөх тайлант үед биелэгдсэн гүйцэтгэлийн үүргээс хүлээн зөвшөөрөгдсөн орлогын дүн байхгүй байна.

Гүйцэтгэлийн үүргүүд

Гүйцэтгэлийн үүрэг нь барааг хүргэсний дараа хангагдана. Барааны төлбөрийн нэхэмжлэлийн төлбөрийг ихэвчлэн 14 хоногийн дотор төлдөг.

19. Борлуулсан бүтээгдэхүүний өртөг

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Үндсэн газар зүйн бүс Орон нутаг Улаанбаатар хот	2,170,914,408.84 21,438,985,717.68	2,284,821,044.83 17,495,088,794.73
Нийт бүтээгдэхүүний өртөг	<u>23,609,900,126.52</u>	<u>19,779,909,839.56</u>

Компани нь сарын эцэст тодорхойлсон үйлдвэрлэлийн өртөг бүтээгдэхүүн борлуулалтын тоо хэмжээнд үндэслэн борлуулалтын өртгийг хүлээн зөвшөөрч борлуулалтын орлоготой уялдуулан өртгийн төв буюу борлуулалтын бүсээр тодорхойлж бүртгэдэг.

20. Ерөнхий удирдлагын зардал

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Цалингийн зардал	1,194,245,816.13	754,364,584.24
Элэгдлийн зардал	389,532,393.65	295,989,194.19
Патент ашигласны төлбөр	212,621,163.35	247,939,223.42
Бүтээгдэхүүн хөгжүүлэлт, Инновацийн зардал	166,491,662.51	27,767,636.87
Нийгмийн даатгалын зардал	131,886,734.69	114,914,110.07
Мэргэжлийн үйлчилгээний зардал	111,798,744.55	282,866,743.48
Ёслол хүндэтгэлийн арга хэмжээний зардал	109,355,672.36	25,323,860.88
Албан томилолтын зардал	106,808,540.32	89,362,822.84
Татвар хураамж	96,122,069.53	61,469,836.65
Сургалт семинар болон ХАБЭА зардал	45,348,668.29	15,971,879.50
Шатахууны зардал	39,038,686.42	35,506,469.53
Хэрэглээний зардал	32,132,016.67	34,730,233.84
Засвар үйлчилгээний зардал	26,385,208.59	50,014,434.57
Хангамж болон бичиг хэргийн зардал	23,150,223.27	30,442,817.46
Банкны шимтгэл	19,981,082.51	97,067,352.48
Шуудан холбооны зардал	14,327,179.39	13,230,458.88
Бусад зардал	209,544,539.03	180,013,730.50
Нийт дүн	<u>2,928,770,401.26</u>	<u>2,356,975,389.40</u>

21. Борлуулалт маркетингийн зардал

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Цалингийн зардал	2,386,640,665.00	1,384,818,278.66
Нийгмийн даатгалын зардал	297,302,269.58	189,293,079.29
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил	666,035,756.55	171,138,806.54
Тээврийн зардал	457,582,276.15	156,825,016.65
Рекламын зардал	240,520,889.17	109,439,090.95
Судалгааны зардал	213,168,238.33	-
Маркетингийн зардал	377,578,340.54	107,114,235.25
Элэгдлийн зардал	88,789,350.81	54,726,417.82
Шатахууны зардал	55,602,353.32	165,399,553.97
Урамшууллын зардал	49,726,564.77	9,248,394.05
Түрээсийн зардал	75,353,954.91	50,980,747.17
Албан томилолтын зардал	42,784,503.54	1,403,481.82
Хэрэглээний зардал	25,598,543.31	15,291,506.17
Шимтгэлийн зардал	18,557,476.82	23,111,591.28
Шуудан холбооны зардал	16,335,860.17	6,464,059.73
Даатгалын төлбөрийн зардал	14,773,190.92	3,052,713.98
Бусад татвар хураамж	7,066,456.81	2,421,190.28
Бусад зардал	144,396,462.40	88,253,632.60
Нийт дүн	<u>5,177,813,153.10</u>	<u>2,538,981,796.21</u>

22. Бусад орлого

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Бусад орлого-тооллого болон бусад	21,552,846.47	73,957,902.29
Хөнгөлөлттэй зээлийн хүүгийн хорогдуулалтаас үүссэн орлого	784,288,060.62	413,298,883.90
Бусад орлогын дүн	<u>805,840,907.09</u>	<u>487,256,786.19</u>

23. Бусад зардал

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Үндсэн хөрөнгийн үнэ цэнэ бууралт	579,848,942.24	-
Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	36,373,052.30	24,211,279.29
Олон нийтийн арга хэмжээ, идэвхжүүлэлтийн зардал	197,922,850.04	91,430,776.04
Хандивын зардал	60,013,939.60	17,083,657.52
Найдваргүй авлагын үнэлгээний хасагдуулга	205,360,114.99	1,712,903,098.22
Бусад зардал	97,871,921.90	125,152,102.22
Нийт дүн	<u>1,177,390,821.07</u>	<u>1,970,780,913.29</u>

24. Санхүүгийн ашиг, алдагдал

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Хүүний орлого	723,165,909.50	193,116,564.43
Хүүний зардал	715,788,699.46	596,118,310.16
Санхүүгийн ашиг, алдагдал	<u>7,377,210.04</u>	<u>(403,001,745.73)</u>

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК

Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

25. Орлогын албан татварын зардал

Компани нь санхүүгийн тайланд орлогын дүнг орлогын татварын хуульд заасан чөлөөлөгдөх эсвэл үл чөлөөлөгдөх зүйлүүдээр залруулсан дүнг үндэслэн орлогын татварын зардлыг тооцдог. Компани нь 6 тэрбум төгрөг хүртэл ашгаас 10% (2024 онд: 10%), 6 тэрбум (2023 онд: 3 тэрбум) төгрөгөөс дээш ашгаас 25% орлогын татвар төлдөг. Хүүгийн орлогоос бас 10% татвар тооцдог (2023 онд: 10%).

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Орлогын албан татвар	1,382,515,988.30	1,214,809,711.26
Хойшлогдсон орлогын албан татвар (кредит)	49,755,490.07	(1,535,175.50)
	<u>1,432,271,478.37</u>	<u>1,213,274,535.76</u>

Татварын өмнөх ашгаас хуулиар тогтоосон хувь хэмжээгээр тооцож гаргасан орлогын татварын зардлыг Компанид хүчин төгөлдөр үйлчлэх орлогын татварын хувь хэмжээгээр тооцож гаргасан орлогын татварын зардалд 12 дугаар сарын 31-ээр хэрхэн тохируулсныг дараах байдлаар үзүүлэв.

Үүнд:

	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Татвар төлөхийн өмнөх ашиг	8,991,233,806.20	7,749,816,642.87
Хөрөнгөтэй холбоотойгоор тайлант үед үүссэн хасагдах түр зөрүү	(338,924,101.36)	6,140,702.00
Татвар ногдохгүй орлого	(1,055,949,308.86)	(1,141,742,621.43)
Татвар ногдох орлогоос хасагдахгүй зардал	1,325,867,276.80	1,948,038,760.63
Нийтлэг хувь хэмжээгээр ноогдуулсан орлого	8,922,227,672.78	8,562,253,484.07
25%-ийн ноогдуулсан татвар	2,230,556,918.21	2,140,563,371.02
6 тэрбум хүртэлх төгрөгийн татвар ногдох орлогод 10%-аар татвар ноогдуулсан нөлөөлөл	(900,000,000.00)	(900,000,000.00)
Нийтлэг хувь хэмжээгээр ноогдуулсан татвар	1,330,556,918.21	1,240,563,371.02
Тусгайлсан хувь хэмжээгээр ноогдуулсан татвар	72,316,590.95	19,311,656.44
ААНОАТ-ын 22.1 -Хөнгөлөлт	(20,357,520.85)	(45,065,316.20)
Тайлант үеийн орлогын албан татварын зардал	<u>1,382,515,988.31</u>	<u>1,214,809,711.26</u>

Тайлант жилийн хойшлогдсон татварын хөрөнгийн орлогын албан татварын зардалд бүртгэгдсэн хөдөлгөөнийг доор харуулсан:

	Хойшлогдсон татварын хөрөнгө (өр төлбөр)		Дэлгэрэнгүй орлогын тайлан	
	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>	<u>2024.12.31</u>	<u>2023.12.31</u>
Үндсэн хөрөнгийн ашиглалтын жилийн зөрүүний нөлөөлөл	-	1,535,175.50	(1,535,175.50)	1,535,175.50
Гадаад валютаар илэрхийлсэн санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрөөс үүссэн	(48,220,314.57)	-	(48,220,314.57)	-
	<u>48,220,314.57</u>	<u>1,535,175.50</u>	<u>(49,755,490.07)</u>	<u>1,535,175.50</u>

26. Сегмент

Удирдлагын зорилгоор Компани нь бүтээгдэхүүнүүд дээрээ тулгуурлан бизнесийн нэгж тодорхойлдог бөгөөд дараах байдлаар хоёр сегменттэй тайлагнадаг:

- Орон нутгийн борлуулалт
- Улаанбаатар борлуулалт

2024 оны 12-р сарын 31-ээр	Улаанбаатар	Орон нутаг	Нийт
Борлуулалтын орлого			
Гадны үйлчлүүлэгч	37,221,217,411.36	3,850,672,775.49	41,071,890,186.85
Нийт орлого	37,221,217,411.36	3,850,672,775.49	41,071,890,186.85
Орлого/(зардал)			
Борлуулалтын өртөг	(21,438,985,717.68)	(2,170,914,408.84)	(23,609,900,126.52)
Борлуулалтын маркетингийн зардал	(4,602,158,049.83)	(575,655,103.27)	(5,177,813,153.10)
Ерөнхий удирдлагын зардал	(2,928,770,401.26)	-	(2,928,770,401.26)
Бусад орлого	805,840,911.26	-	805,840,911.26
Бусад зардал	(1,177,390,821.07)	-	(1,177,390,821.07)
Санхүүгийн орлого	723,165,909.50	-	723,165,909.50
Санхүүгийн зардал	(715,788,699.46)	-	(715,788,699.46)
Сегментийн татварын өмнөх ашиг	(29,334,086,868.54)	(2,746,569,512.11)	8,991,233,806.20
Хувиарлаагүй зардал:			
Орлогын албан татвар			(1,432,271,478.37)
Цэвэр ашиг			7,558,962,327.83
2023 оны 12-р сарын 31-ээр			
Борлуулалтын орлого			
Гадны үйлчлүүлэгч	30,068,801,075.55	4,243,408,465.32	34,312,209,540.87
Нийт орлого	30,068,801,075.55	4,243,408,465.32	34,312,209,540.87
Орлого/(зардал)			
Борлуулалтын өртөг	(17,495,088,794.73)	(2,284,821,044.83)	(19,779,909,839.56)
Борлуулалтын маркетингийн зардал	(2,263,640,703.43)	(275,341,092.78)	(2,538,981,796.21)
Ерөнхий удирдлагын зардал	(2,356,975,389.40)	-	(2,356,975,389.40)
Бусад орлого	487,256,786.19	-	487,256,786.19
Бусад зардал	(1,970,780,913.29)	-	(1,970,780,913.29)
Санхүүгийн орлого	193,116,564.43	-	193,116,564.43
Санхүүгийн зардал	(596,118,310.16)	-	(596,118,310.16)
Сегментийн татварын өмнөх ашиг			7,749,816,642.87
Хувиарлаагүй зардал:			
Орлогын албан татвар			(1,213,274,535.86)
Цэвэр ашиг			6,536,542,107.01

27. Холбоотой талын тодруулга

НББОУС 24 Холбоотой талын тодруулгын дагуу холбоотой талууд гэдэг нь нэг тал нөгөө талдаа тодорхой нөлөө үзүүлэх эсвэл санхүүгийн болон үйл ажиллагаатай холбоотой шийдвэр гаргахад нь нөлөөлдөг байхыг хэлнэ. Холбоотой талын харилцаа тус бүрийг авч үзэхэд зөвхөн хуулийн байдал бус харилцааны мөн чанар нөлөөлдөг. 2023 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр холбоотой талууд дараах байдалтай байна:

(1) Холбоотой талтай хийсэн ажил гүйлгээ

	Ажил гүйлгээний дүн	
	2024 он	2023 он
Удирдах албан тушаалтны цалин, урамшуулал		
Гүйцэтгэх захирал	105,991,266.48	66,568,000.00

(2) Холбоотой талтай хийсэн ажил гүйлгээний үлдэгдэл

	Ажил гүйлгээний дүн	
	2024 он	2023 он
Дансны болон бусад авлага		
Хувьцаа эзэмшигчээс авах авлага	135,000,000.00	-
Дүн	135,000,000.00	-
Дансны болон бусад өглөг		
Хувьцаа эзэмшигчид өгөх өглөг	102,294,450.40	73,848,081.00
Дүн	102,294,450.40	73,848,081.00

28. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын зорилтууд болон бодлогууд

Компанийн санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын бодлого нь Компанийн валют, хүүгийн хувь, зээл ба төлбөрийн чадварын эрсдэлүүдийг удирдахын зэрэгцээ Компанийн хөгжлийг дэмжих санхүүгийн хүрэлцэхүйц баялагтай байх явдлыг баталгаажуулахыг зорьдог. Компанийн үйл ажиллагаа нь Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөр батлагдсан бодлогоор тодорхойлогддог бөгөөд энэ нь ашгийн үйл ажиллагаанд хэрэглэгдэхгүй.

Компанийн гол санхүүгийн хөрөнгөд мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө болон компанийн үйл ажиллагаанаас шууд бий болсон авлага ба өглөг гэх мэт бусад санхүүгийн хөрөнгө ба өр төлбөр багтдаг.

28. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын зорилтууд болон бодлогууд, Үргэлжлэл

Компанийн санхүүгийн хөрөнгөөс гаралтай эрсдэлүүд нь зээлийн эрсдэл, хүүний эрсдэл, мөнгөн урсгал болон гадаад валютын эрсдэлүүд бий. Удирдлага эдгээр эрсдэлийг удирдах бодлогыг хянадаг:

(а) Зээлийн эрсдэл

Зээлийн эрсдэл гэдэг нь талуудын зүгээс хүлээсэн үүргээ биелүүлэхгүй байх үед учирч болзошгүй алдагдлыг хэлнэ. Үйлчлүүлэгчид болон харилцагч талууд хугацаа нь дуусаж хүлээсэн үүргээ биелүүлээгүй эсвэл зах зээлийн таагүй нөхцөл байдлаас шалтгаалан алдагдал гарч болзошгүй тул энэ нь бизнесийн онцлог шинж чанартай байдаг.

Харилцагчийн зээлийн эрсдэлийг Компанийн тогтоосон бодлого, үйл явц болон харилцагчийн зээлийн эрсдэлийн удирдлагын хяналтын дагуу удирддаг. Харилцагчийн зээлийн чанар нь зээлийн түүх дээр үндэслэн үнэлэгддэг бөгөөд хувь хүний зээлийн хэмжээ нь энэ үнэлгээгээр тодорхойлогддог. Компани нь харилцагчийн дансны авлагад тогтмол хяналт тавьдаг.

Чанаргүйдлийн тодорхойлолт

Үйлчлүүлэгчийн үлдэгдэл гэрээний төлбөрөөс 90 хоног хэтэрсэн тохиолдолд Компани нь санхүүгийн хэрэглүүрийг чанаргүй болсон бөгөөд үнэ цэнэ нь буурсан гэж үзсэн.

Компанийн төлбөрийн чадваргүй болох магадлал тооцох үйл явц

СТОУС 9-ийн хүлээгдэж буй зээлийн алдагдлын загвар нь хорогдуулсан өртгөөр бүртгэгдсэн банкны хадгаламж болон худалдааны авлагад хамаарна.

Үйлчлүүлэгчдээс авах авлагын үнэ цэний бууралтын үнэлгээ

Компани нь зээлийн алдагдлын нөөцийн түүхэн түвшнийг ашиглаж, сар бүрийн инфляцын түвшнийг макро эдийн засгийн хүчин зүйл болгон авч үзэж, ирээдүйн төлбөрийн чадваргүй болох магадлалыг тооцсон.

Компани нь ЧМ-г тооцоолохдоо ирээдүйг илтгэх мэдээллийг ашиглан ирээдүйн макро эдийн засгийн өөрчлөлт ҮЦХА-д хэрхэн нөлөөлж болохыг харгалзаж үздэг. Энгийн шугаман хамаарлын аргыг ашиглан ажиглагдахуйц чанаргүйдлийн /дефолтын хувь болон макро эдийн засгийн хүчин зүйл хоорондын харилцан хамаарлыг тооцдог. Компанийн хувьд инфляцын түвшин нь хамгийн оновчтой макро эдийн засгийн хүчин зүйл гэж үзсэн.

Чанаргүйдэлд өртөх дүн

Чанаргүйдэлд өртөх дүн (ЧӨД) нь харилцагчийн алдагдал хүлээх дүн болон эрт эргэн төлөлт хийх чадвар зэргийг харгалзан үзэж санхүүгийн хэрэгслийн үнэ цэнэ буурах үед тооцсон бодит хэмжээг хэлнэ.

ҮЦХА-ын загварын өгөгдөлд дүн шинжилгээ хийх нь

ҮЦХА-ыг тооцох аргын тоймыг Тодруулга 2 (Нягтлан бодох бүртгэлийн товчоо), болон Тодруулга 3 (Нягтлан бодох бүртгэлийн гол үнэлэмж, тооцоолол болон төсөөллүүд)-д мэдээлсэн байгаа. Бүрэн, үнэн зөв байдлыг хангахын тулд Компани нь гуравдагч этгээдийн эх сурвалжаас (жишээ нь, Монгол банк, Үндэсний статистикийн хороо гэх мэт) ашигласан өгөгдлийг авч, олон хувилбарт хамаарах жинг тодорхойлох зэрэг Компанийн ҮЦХА загварт үнэн зөвийг баталгаажуулдаг.

28. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын зорилтууд болон бодлогууд, Үргэлжлэл

Компанийн санхүүгийн хэрэгслийн зээлийн эрсдэлийн дээд хэмжээ нь санхүүгийн тайланд тодруулсан дансны дүнтэй тэнцүү байна.

(b) Хүүний түвшний эрсдэл

Хүүний түвшний эрсдэл нь хүүгийн түвшний өөрчлөлт санхүүгийн хэрэглүүрийн ирээдүйн мөнгөн урсгал эсвэл бодит үнэ цэнд нөлөөлж болох эрсдэл юм.

Хүүний түвшний өөрчлөлтийн улмаас зах зээлийн эрсдэлд ордог ба энэ нь голдуу Компанийн хадгаламжийн дансны хүүнээс шалтгаалдаг. Удирдлага нь энэхүү эрсдэлийг Компанийн хувьд ач холбогдолгүй гэж үздэг тул Компанид хүүгийн эрсдэлийг удирдах талаар албан ёсны бодлого, журам байхгүй.

(c) Төлбөрийн чадварын эрсдэл

Төлбөрийн чадварын эрсдэл нь Компани нь санхүүгийн өр төлбөрөө барагдуулах үүргээ биелүүлэхэд хүндрэл үүсэх эрсдэлийг илэрхийлнэ. Компани нь өөрийн бүх эргэн төлөлт ба санхүүжилтийн хэрэгцээ хангагдаж байгаа эсэхийг баталгаажуулахын тулд өөрийн үйл ажиллагааны мөнгөн урсгал ба санхүүжилтийг идэвхтэй удирддаг. Компани нь ажлын капиталын шаардлагуудыг хангахад хүрэлцэхүйц хэмжээний бэлэн мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийг байршуулдаг.

Доорх хүснэгт нь гэрээний хөнгөлөгдөөгүй төлбөр дээр үндэслэсэн Компанийн санхүүгийн өр төлбөрийг төлөх хугацааг харуулсан байна:

2024 оны 12-р сарын 31-ээр	Нэг жилийн дотор	Нэг жилээс дээш	Нийт дүн
Санхүүгийн өр төлбөр			
Дансны ба бусад өглөг*	1,465,533,168.57	-	1,465,533,168.57
Татвар, шимтгэлийн өглөг	1,067,755,217.25	-	1,067,755,217.25
Зээл**	2,035,916,081.83	3,584,706,096.87	5,620,622,178.70
Нийт санхүүгийн өр төлбөр	4,569,204,467.65	3,584,706,096.87	8,153,910,564.52
2023 оны 12-р сарын 31-ээр	Нэг жилийн дотор	Нэг жилээс дээш	Нийт дүн
Санхүүгийн өр төлбөр			
Дансны ба бусад өглөг*	932,714,029.09	-	932,714,029.09
Татвар, шимтгэлийн өглөг	1,135,477,412.26		
Зээл**	1,717,690,617.78	5,603,354,488.59	7,321,045,106.37
	3,785,882,059.13	5,603,354,488.59	9,389,236,547.72

* Хуульд заасан өглөгийг оруулаагүй болно

** Зээлийн ирээдүйн хүүг оруулсан

28. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын зорилтууд болон бодлогууд, Үргэлжлэл

(d) Гадаад валютын эрсдэл

Гадаад валютын эрсдэл нь валютын ханшийн зөрүүгээс болж санхүүгийн хэрэглүүр болон ирээдүйн мөнгөн урсгалын бодит үнэ цэнэ хэлбэлзэх эрсдэлийг илэрхийлдэг. Компанийн өртөж болох валютын ханшийн эрсдэл нь голдуу бараа материал, үйлчилгээ худалдан авахдаа Европын Холбооны Евро, АНУ-н доллар болон Хятад Юань ханшийн эрсдэлүүд байна. Компани нь гадаад валютын ханшийн өөрчлөлтөд өртөх бусад гадаад валютаар гүйлгээ хийдэггүй.

Компанийн бодлогод гадаад валютын ханшийн түшингийн хамгийн сайн үеийг ашиглан валютаарх санхүүгийн хөрөнгө болон өр төлбөрүүдийг зохистой удирдах болон ам.долларын бэлэн мөнгөний нөөцийг аль болох их байлгах талаар тусгасан байдаг.

Доорх хүснэгтэд мөнгөөр илэрхийлэгддэг хөрөнгө, өр төлбөрийн бүртгэлийн дүнгийн өөрчлөлтийн улмаас үүсэж болох валютын ханшийн өөрчлөлт (бусад бүх хувьсагч тогтмол байхад)-нд Компанийн татварын өмнөх ашигт үзүүлэх мэдрэмжийг үзүүлсэн болно. Үүнд:

	Ам. доллар 2024	Рубль 2024	Юань 2024	Евро 2024
Дансны болон бусад өглөг	-	-	(1,370.84)	(52,828.70)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс	1,818.19	1,165,567.09	41,180.64	256.53
Нийт дүн	1,818.19	1,165,567.09	39,809.80	(52,572.17)
	Ам. доллар 2023	Рубль 2023	Юань 2023	Евро 2023
Дансны болон бусад өглөг	-	-	-	(338.65)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс	16,416.43	6,497.72	8,933.26	222.14
Нийт дүн	16,416.43	6,497.72	8,933.26	(116.51)
	Дундаж ханш		Тайлангийн өдрөөрх ханш	
	2024	2023	2024	2023
Ам.доллар	3,399.33	3,465.55	3,420.25	3,410.69
Рубль	36.78	41.12	32.85	37.67
Юань	472.38	489.62	468.57	480.01
Евро	3,677.68	3,746.83	3,566.98	3,791.66

28. Санхүүгийн эрсдэлийн удирдлагын зорилтууд болон бодлогууд, Үргэлжлэл

(e) Гадаад валютын эрсдэл, үргэлжлэл

	<u>Чангарсан</u> <u>Өмч, Ашиг</u> <u>(алдагдал)</u>	<u>Суларсан</u> <u>Өмч, ашиг</u> <u>(алдагдал)</u>
2024 оны 12 дугаар сарын 31		
Ам.доллар (10% өөрчлөлт)	(621,866.43)	621,866.43
Рубль (10% өөрчлөлт)	(3,828,887.89)	3,828,887.89
Юань (10% өөрчлөлт)	(1,865,367.80)	1,865,367.80
Евро (10% өөрчлөлт)	18,752,387.89	(18,752,387.89)
2023 оны 12 дугаар сарын 31		
Ам.доллар (10% өөрчлөлт)	(5,599,135.36)	5,599,135.36
Рубль (10% өөрчлөлт)	(24,476.91)	24,476.91
Юань (10% өөрчлөлт)	(428,805.41)	428,805.41
Евро (10% өөрчлөлт)	44,176.63	(44,176.63)

(f) Санхүүжүүлэх үйл ажиллагаанаас үүсэх өр төлбөрийн өөрчлөлт

	2024.12.31	2023.12.31
Зээл		
1-р сарын 1-ээр (Тодруулга 15)	7,321,045,106.37	1,857,654,686.33
Нэмэгдсэн	-	5,970,091,535.88
Эргэн төлөлт	(1,700,422,927.55)	(506,701,115.84)
Хүүгийн хуримтлал	10,556,164.38	-
Хүүгийн төлөлт	496,358,010.81	-
12-р сарын 31-ээр (Тодруулга 15)	<u>7,321,045,106.37</u>	<u>1,857,654,686.33</u>

29. Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн бодит үнэ цэнэ

Компанийн санхүүгийн хэрэгсэлд санхүүгийн хөрөнгө, санхүүгийн өр төлбөр орно. Санхүүгийн хэрэгслийн бодит үнэ цэнэ гэдэг нь албадан худалдах, татан буулгахаас бусад тохиолдолд мэдлэгтэй, хүсэл эрмэлзэлтэй талуудын хооронд харилцан тохиролцсон хэлцлээр уг хэрэгслийг солилцох буюу төлбөр тооцоо хийх боломжтой дүн юм. Зах зээлийн үнийг тогтоох боломжгүй тохиолдолд бодит үнэ цэнийг тухайн хөрөнгө, өр төлбөрийн чанар, үргэлжлэх хугацаатай дүйцсэн хөнгөлөлттэй үнээр хэмждэг.

Санхүүгийн байдлын тайлангийн өдрийн байдлаар санхүүгийн хөрөнгө болон санхүүгийн өр төлбөрийн тооцоолсон бодит үнэ цэнэ нь үндсэндээ эдгээр хэрэглүүрийн богино хугацааны дуусах хугацаанаас шалтгаалж дансны үнэтэй ойролцоо байна гэж удирдлага үнэлэв.

Компани санхүүгийн хэрэгслийн бодит үнэ цэнийг тодорхойлж, тэдгээрийн тодруулгыг бэлтгэхэд хэрэглэсэн нөлөө бүхий мэдээний ангиллаас хамааралтайгаар дараах шатлалыг ашигласан болно.

Шатлал 1: Ижил төрлийн хөрөнгө, өр төлбөрийн зах зээлийн жишиг үнэ (залруулаагүй)

Шатлал 2: Шатлал 1-д заасан зах зээлийн жишиг үнээс бусад өгөгдөл. Энэ нь жишиг болохуйц хөрөнгө, өр төлбөрийн шууд (жишээ нь: үнэ) болон шууд бус (шууд бус: үнүүдийн нийлбэр) өгөгдөл байна

Шатлал 3: Зах зээлийн мэдээлэл байхгүй нөхцөлд хөрөнгө, өр төлбөрийн бусад өгөгдөл

29. Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн бодит үнэ цэнэ, Үргэлжлэл

Компани нь бодит үнэ цэнээрээ тайлагнагдаагүй санхүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийг дараах арга зүйг ашиглан тодорхойлдог.

Бодит үнэ цэнэ нь дансны үнэтэйгээ ойролцоо байдаг санхүүгийн хөрөнгө

Түргэн борлогдох болон нэг жилээс богино хугацаанд дуусах санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн хувьд богино хугацаанаасаа шалтгаалан дансны үнэ нь ойролцоогоор бодит үнэ цэнтэй ижил байдаг.

Санхүүгийн хэрэглүүр

Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэлд тусгагддаг тогтмол хүүтэй санхүүгийн хөрөнгө, өр төлбөрийн бодит үнэ цэнийг тооцоолохдоо тэдгээрийг анх гаргах үеийн зах зээлийн хүүгийн хувийг зах зээл дээр байгаа ижил төстэй санхүүгийн хэрэгслийн одоогийн үнэ ханштай харьцуулдаг.

Дансны үнийг бодит үнэ цэнтэй харьцуулах нь

	2024		2023	
	Дансны үнэ	Бодит үнэ цэнэ	Дансны үнэ	Бодит үнэ цэнэ
Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэгдсэн хөрөнгүүд				
Дансны болон бусад авлага	6,658,069,064.64	6,658,069,064.64	3,529,136,982.88	3,529,136,982.88
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах зүйлс	5,883,196,555.14	5,883,196,555.14	20,062,943,685.14	20,062,943,685.14
	12,541,265,619.78	12,541,265,619.78	23,592,080,668.02	23,592,080,668.02
Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэгдсэн өр төлбөрүүд				
Дансны болон бусад богино хугацаат өр төлбөр	1,897,455,197.89	1,897,455,197.89	2,290,964,061.90	2,290,964,061.90
Богино хугацаат зээл	2,550,000,000.36	2,550,000,000.36	2,503,333,332.98	2,503,333,332.98
Урт хугацаат зээл	4,298,220,314.85	4,298,220,314.85	6,800,000,000.64	6,800,000,000.64
	8,745,675,513.10	8,745,675,513.10	11,594,297,395.52	11,594,297,395.52

Хүүгийн түвшний эрсдэл

Компанийн хүү тооцогдох санхүүгийн хөрөнгүүд нь ихэнхдээ тогтмол хүүтэй санхүүгийн хөрөнгүүд байгаа тул орлого болон үйл ажиллагааны мөнгөн урсгал нь зах зээлийн хүүгийн түвшний өөрчлөлтөд өртөх нь бага байдаг.

Хөрвөх чадварын эрсдэл

Хөрвөх чадварын эрсдэл гэдэг нь санхүүгийн өр төлбөрөөс бий болох үүрэг хариуцлагыг мөнгө эсвэл бусад санхүүгийн хөрөнгөөр барагдуулахад компанид учрах аливаа эрсдэлүүд юм.

29. Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийн бодит үнэ цэнэ, Үргэлжлэл

Мөнгөн урсгалын хэлбэлзлийг бууруулах, үйл ажиллагааны зардлыг санхүүжүүлэх зорилгоор мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө болон санхүүгийн хэрэгслийн тоо хэмжээг тодорхойлох замаар компани хөрвөх чадварын эрсдэлээ хянаж, удирддаг. Аудит хийгдсэн санхүүгийн тайлан гарсан өдрөөс хойш 12 сарын хугацаанд компани ирээдүйд гарах гэрээний төлбөрүүд болон бизнесийн явцад үүсэж байдаг өр төлбөрүүдийг төлөх хангалттай хэмжээний эргэлтийн болон капиталын хөрөнгөтэй гэж үзэж байгаа.

2024 оны 12-р сарын 31-ний өдрөөр санхүүгийн өр төлбөрийн гэрээгээр зохицуулагдсан дуусах хугацаа дараах байдалтай байна:

	Дансны үнэ	1 жил хүртэл	1 жилээс дээш
Дансны болон бусад богино хугацаат өр төлбөр	1,897,455,197.89	1,897,455,197.89	-
Зээлийн өглөг	6,848,220,315.21	2,550,000,000.36	4,298,220,314.85
Дүн	8,745,675,513.10	4,447,455,198.25	4,298,220,314.85

Капиталын удирдлага

Компани нь өр төлбөр болон өмчийг оновчтой зохицуулах замаар хувьцаа эзэмшигчдэд бий болох өгөөжийн түвшнийг хамгийн их хэмжээнд байлгахын сацуу компанийн тасралтгүй үйл ажиллагааг хангах байдлаар капиталаа удирддаг.

	2024	2023
Нийт өр төлбөр	8,745,675,513.10	11,594,297,395.52
Нийт өмч	52,715,921,651.69	38,455,517,227.18
Өрийн харьцаа	17%	30%

30. Тайлагналын дараах үйл явц

2025 оны 02-р сарын 15-ны өдөр компанийн Төлөөлөн Удирдах Зөвлөлөөс нэгж хувьцаанд 2.6 төгрөгийн нийт 3,115,094.4 мянган төгрөгийн ногдол ашиг олгохоор шийдвэрлэсэн

31. Болзошгүй өр төлбөр

2024 оны 12 дугаар сарын 31-нээр бидэнд мэдэгдэж байгаа томоохон зарга маргаан, нэхэмжлэл үгүй байна. Өөрөөр хэлбэл байгууллагын тасралтгүй үйл ажиллагаанд эргэлзээ төрүүлэхүйц болзошгүй өр төлбөр байхгүй юм.

(1) Хууль, эрх зүй

Бизнесийн хэвийн үйл ажиллагааны явцад компанид хуулийн арга хэмжээ авах болон гомдол хүлээн авах зэрэг асуудлууд тулгардаг. Ийм асуудлаас үүдэж болох компанийн хариуцлага нь компанийн санхүүгийн байдал болон ирээдүйн үйл ажиллагаанд материаллаг түвшинд сөргөөр нөлөөлөхгүй гэдэгт компанийн удирдлага итгэлтэй байна.

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Годруулга
 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

32. Зээлийн барьцаа хөрөнгө

Компани “Толомт банк”-тай 2023 оны 12 дугаар сарын 28-ний өдөр байгуулсан БГ1605262433 тоот зээлийн барьцаанд дараах машин тоног төхөөрөмжийг барьцаалсан.

д/д	Хөрөнгийн нэр	Ашиглах жил	Ашиглалтад орсон	Тоо	Анхны өртөг	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг
1	Жимс,самар,хүнсний ногоо боловсруулах тоног төхөөрөмж/ариутгах дамжлагатай/Пастизатор/	5	4/12/2019	1	362,110,455.00	40,454,837.25	321,655,617.75
2	Савлах машин , тосны	5	7/8/2019	1	80,468,990.00	8,989,963.84	71,479,026.16
3	Савлах машин , салатны/Алаг/	3	7/8/2019	1	120,703,485.00	22,487,224.60	98,216,260.40
4	Төхөөрөмжийн/Голланд/	3	7/8/2019	2	108,282,466.00	20,173,171.74	88,109,294.26
5	Урсдаг зам , ногоо савлах машины /Конвейр/	3	7/8/2019	2	108,282,466.00	20,173,171.74	88,109,294.26
6	Савлах машин , шингэн	4	12/31/2018	1	33,810,500.00	4,720,973.32	29,089,526.68
7	Холбогч зам савлах төхөөрөмжийн/ Хятад 80см өргөнтэй/	1	7/23/2019	1	1,096,657.00	612926.09	483,730.91
8	Төхөөрөмжийн/Өег чанах/	3	7/8/2019	1	127,803,690.00	23,810,002.53	103,993,687.47
9	Гагнуурын аппарат Welding eguipment цахилгаан хуванцар	5	7/8/2019	1	55,661,848.16	880,305.48	54,781,542.68
10	Савлах машин , салатны/Өег/	3	7/8/2019	1	112,551,385.00	20,968,477.20	91,582,907.80
11	Хүнсний ногоо хэрчигч машин /Urshell/	2	12/31/2018	2	84,492,440.00	23,611,585.96	60,880,854.04
12	Хутга	2	12/31/2018	20	1,007,486.86	-	1,007,486.86
13	Хутга	2	12/31/2018	50	1,306,216.07	-	1,306,216.07
14	Хутга	2	12/31/2018	20	1,054,691.49	-	1,054,691.49
15	Холхивч үрэлт багасгах	2	12/31/2018	2	1,748,323.50	-	1,748,323.50
16	Корпус холхивчийн	2	12/31/2018	6	2,153,193.98	-	2,153,193.98
17	Өнхрүүлэг	2	12/31/2018	2	1,027,160.67	-	1,027,160.67
18	Холхивч үрэлт багасгах	2	12/31/2018	4	2,998,714.26	-	2,998,714.26
19	Өнхрүүлэг	2	12/31/2018	4	1,583,154.33	-	1,583,154.33
20	Холхивч үрэлт багасгах	2	12/31/2018	6	5,547,474.46	-	5,547,474.46

ГАЗАР ШИМ ҮЙЛДВЭР ХК
 Санхүүгийн Тайлангийн Тодруулга
 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон тайлант жил

д/д	Хөрөнгийн нэр	Ашиглах жил	Ашиглалтад орсон	Тоо	Анхны өртөг	Хуримтлагдсан элэгдэл	Үлдэгдэл өртөг
21	Холхивч үрэлт багасгах	2	12/31/2018	2	258,764.59	-	258,764.59
22	Корпус холхивчийн	2	12/31/2018	2	80,566.79	-	80,566.79
23	Өнхрүүлэг	2	12/31/2018	2	230,025.40	-	230,025.40
24	Холхивч үрэлт багасгах	2	12/31/2018	2	243,364.04	-	243,364.04
25	Жийрэг нягтруулгын	2	12/31/2018	2	147,269.44	-	147,269.44
26	Холхивч үрэлт багасгах	2	12/31/2018	2	1,246,822.04	-	1,246,822.04
27	Корпус холхивчийн	2	12/31/2018	2	632,767.67	-	632,767.67
28	Өнхрүүлэг	2	12/31/2018	2	675,089.41	-	675,089.41
29	Жийрэг нягтруулгын	2	12/31/2018	2	175,175.84	-	175,175.84
30	Хутга	2	12/31/2018	21	801,327.23	-	801,327.23
31	Цагариг чангалагч	2	12/31/2018	1	1,611,967.67	-	1,611,967.67
32	Шураг чангалагч	2	12/31/2018	0.12	9,068.60	-	9,068.60
33	Түлхүүр тусгай	2	12/31/2018	1	790,605.34	-	790,605.34
34	Хошуу өрмийн	2	12/31/2018	1	69,865.26	-	69,865.26
35	Хутга ногоо хэрчигч машины	2	12/31/2018	2	23,895,254.97	-	23,895,254.97
36	Жийргэвч ногоо хэрчигч машины	2	12/31/2018	4	6,541,581.81	-	6,541,581.81
37	Өөрөө эргүүлэг шурга	2	12/31/2018	1.5	41,115.92	-	41,115.92
38	Хутга	2	12/31/2018	24	1,230,143.84	-	1,230,143.84
39	Өөрөө эргүүлэг шурга	2	12/31/2018	1	23,296.13	-	23,296.13
40	Үрлэн холхивч ногоо хэрчигч машины	2	12/31/2018	10	9,390,617.78	-	9,390,617.78
41	Жийргэвч ногоо хэрчигч машины	2	12/31/2018	40	1,720,388.44	-	1,720,388.44
42	Хавтан ногоо хэрчигч машины	2	12/31/2018	1	3,221,698.19	-	3,221,698.19
43	Бээлий 5 хурууны	2	12/31/2018	4	497,831.57	-	497,831.57
44	Жийрэг зөөлөвч	2	12/31/2018	12	2,147,917.39	-	2,147,917.39
45	Удирдлагын самбар/Пастизатор/	2	12/31/2018	1	1,154,919.22	1,009,379.96	145,539.26
46	Дэлгэц удирдлагын/Чаналтын тогооны/	2	12/31/2018	1	4,062,473.00	2,270,532.84	1,791,940.16
Нийт					1,274,590,715.36	190,162,552.55	1,084,428,162.81